

Plenarhandling

A9-0151/2024

22.3.2024

*****I**

BETÄNKANDE

om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad
(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

Utskottet för industrifrågor, forskning och energi

Föredragande: Nicolás González Casares

Teckenförklaring

- * Samrådsförfarande
- *** Godkännandeförfarande
- ***I Ordinarie lagstiftningsförfarande (första behandlingen)
- ***II Ordinarie lagstiftningsförfarande (andra behandlingen)
- ***III Ordinarie lagstiftningsförfarande (tredje behandlingen)

(Det angivna förfarandet baseras på den rättsliga grund som angetts i förslaget till akt.)

Ändringsförslag till ett förslag till akt

När parlamentets ändringsförslag utformas i två spalter gäller följande:

Text som utgår markeras med *fetkursiv stil* i vänsterspalten. Text som ersätts markeras med *fetkursiv stil* i båda spalterna. Ny text markeras med *fetkursiv stil* i högerspalten.

De två första raderna i hänvisningen ovanför varje ändringsförslag anger vilket textavsnitt som avses i det förslag till akt som behandlas. Om ett ändringsförslag avser en befintlig akt som förslaget till akt är avsett att ändra innehåller hänvisningen även en tredje och en fjärde rad. Den tredje raden anger den befintliga akten och den fjärde vilken bestämmelse i denna akt som ändringsförslaget avser.

När parlamentets ändringsförslag utformas som en konsoliderad text gäller följande:

Nya textdelar markeras med *fetkursiv stil*. Textdelar som utgår markeras med symbolen ■ eller med genomstrykning. Textdelar som ersätts anges genom att ny text markeras med *fetkursiv stil* och text som utgår stryks eller markeras med genomstrykning.

Sådana ändringar som endast är tekniska och som gjorts av de berörda avdelningarna vid färdigställandet av den slutliga texten markeras däremot inte.

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION	5
ANNEX: ENTITIES OR PERSONS FROM WHOM THE RAPPORTEUR HAS RECEIVED INPUT	70
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR EKONOMI OCH VALUTAFRÅGOR	72
SKRIVELSE FRÅN BUDGETUTSKOTTET	92
SKRIVELSE FRÅN UTSKOTTET FÖR DEN INRE MARKNADEN OCH KONSUMENTSKYDD	96
PROCEDURE – COMMITTEE RESPONSIBLE	101
SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	102

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS LAGSTIFTNINGSRESOLUTION

om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad

(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077B(COD))

(Ordinarie lagstiftningsförfarande: första behandlingen)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådet (COM(2023)0148),
- med beaktande av artiklarna 294.2 och 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, i enlighet med vilka kommissionen har lagt fram sitt förslag för parlamentet (C9-0049/2023),
- med beaktande av artikel 294.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 14 juni 2023¹,
- med beaktande av Regionkommitténs yttrande av den 5 juli 2023²,
- med beaktande av den preliminära överenskommelse som godkänts av det ansvariga utskottet enligt artikel 74.4 i arbetsordningen och det skriftliga åtagandet från rådets företrädare av den 22 december 2023 att godkänna Europaparlamentets ståndpunkt i enlighet med artikel 294.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av talmanskonferensens beslut av den 21 februari 2024 att ge utskottet för industrifrågor, forskning och energi tillstånd att dela upp lagstiftningsförfarandet och att lägga fram två separata konsoliderade texter för behandling i kammaren,
- med beaktande av artikel 59 i arbetsordningen,
- med beaktande av yttrandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor,
- med beaktande av skrivelserna från budgetutskottet och utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för industrifrågor, forskning och energi (A9-0151/2024).

¹ EUT C 293, 18.8.2023, s. 112.

² EUT C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

1. Europaparlamentet antar nedanstående ståndpunkt vid första behandlingen.
2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att på nytt lägga fram ärendet för parlamentet om den ersätter, väsentligt ändrar eller har för avsikt att väsentligt ändra sitt förslag.
3. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända parlamentets ståndpunkt till rådet, kommissionen och de nationella parlamenten.

Ändringsförslag 1

EUROPAPARLAMENTETS ÄNDRINGSFÖRLAG*

till kommissionens förslag

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024//...

av den ...

om ändring av **■** direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944

vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

* Ändringar: ny text eller text som ersätter tidigare text markeras med fetkursiv stil och strykningar med symbolen **■**.

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande⁴,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet⁵, och

³ EUT C 293, 18.8.2023, s. 112.

⁴ EUT C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

⁵ Europaparlamentets ståndpunkt av den ... (ännu inte offentliggjord i EUT).
och rådets beslut av den ..., och

av följande skäl:

- (1) Mycket höga priser och volatilitet på elmarknaderna har observerats sedan september 2021. Såsom fastställdes av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) i dess slutliga bedömning av utformningen av EU:s grossistmarknad för el från april 2022 är detta främst en följd av det höga priset på gas, som används som insatsvara för elproduktion.
- (2) Upptrappningen av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, en avtalsslutande part i fördraget om energigemenskapen⁶, och relaterade internationella sanktioner sedan februari 2022 har **lett till en gaskris, har** stört de globala energimarknaderna, har förvärrat problemet med höga gaspriser och har haft en betydande dominoeffekt som påverkat elpriserna. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har också skapat osäkerhet om tillgången på andra råvaror, såsom stenkol och råolja, som används i kraftverksanläggningar. Detta har lett till betydande ytterligare ökning av elprisernas volatilitet. ***Den minskade tillgången till flera kärnreaktorer och låg vattenkraftsproduktion gjorde att elprisökningen steg ytterligare.***

⁶ EUT L 198, 22.7. 2006, s. 18.

- (3) Som svar på denna situation *föreslog kommissionen i sitt* meddelande *från oktober 2021 Ta itu med stigande* energipriser: *en verktygslåda för åtgärder och stöd* en verktygslåda med åtgärder som *unionen* och dess medlemsstater kan använda för att hantera de omedelbara effekterna av höga energipriser på *hushållskunder* och företag, inbegripet inkomststöd, skattelättnader, *energibesparingar* och lagringsåtgärder, ■ och för att stärka resiliensen mot framtida prischocker. I sitt meddelande av den 8 mars 2022 *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*, presenterade kommissionen en rad ytterligare åtgärder för att stärka verktygslådan och reagera på stigande energipriser. Den 23 mars 2022 inrättade kommissionen också en tillfällig ordning för statligt stöd för att tillåta vissa subventioner som mildrar effekterna av höga energipriser.

- (4) I sitt meddelande av den 18 maj 2022 *Planen REPowerEU* införde kommissionen ytterligare åtgärder med inriktning på energibesparingar, diversifiering av energiförsörjningens, **ett höjt energieffektivitetsmål** och påskyndad utbyggnad av förnybar energi i syfte att få ett slut på unionens beroende av ryska fossila bränslen, inbegripet ett förslag om att höja unionens mål för 2030 för förnybar energi till 45 %.
- I sitt meddelande av den 18 maj 2022 *Kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning – en handlingslinje* föreslog kommissionen ytterligare kortsiktiga åtgärder för att ta itu med de höga energipriserna, identifierade potentiella områden för förbättring av elmarknadens utformning, och tillkännagav sin avsikt att bedöma dessa områden i syfte att **förändra** den rättsliga ramen.

- (5) *I syfte att snabbt ta itu med **energipriskrisen** och säkerhetsproblemen och hantera prisökningarna för medborgarna **antog unionen flera rättsakter, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032⁷, som inrättade ett starkt system för gaslagring och rådets förordningar (EU) 2022/1369⁸, som innehöll effektiva åtgärder för att minska efterfrågan på gas och el, (EU) 2022/1854⁹, som inrättade prisbegränsningssystem för att undvika exceptionella vinster inom både gas- och elmarknaderna och (EU) 2022/2577¹⁰, som fastställde åtgärder för att påskynda tillståndsförfarandena för anläggningar för förnybar energi.***

⁷ *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring, EUT L 173, 30.6.2022, s. 17.*

⁸ *Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).*

⁹ *Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261 I, 7.10.2022, s. 1).*

¹⁰ *Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EUT L 335, 29.12.2022, s. 36).*

- (6) En väl integrerad **energimarknad** som bygger på Europaparlamentets och rådets förordningar 2018/1999¹¹, (EU) 2019/942¹² och förordning (EU) 2019/943¹³ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001¹⁴, direktiv (EU) 2018/2002¹⁵ och 2019/944¹⁶, som tillsammans gemensamt kallas för paketet om ren energi för alla i EU bör göra det möjligt för unionen att dra nytta av de ekonomiska fördelarna med en inre energimarknad under **alla förhållanden**, säkerställa försörjningstrygghet och upprätthålla processen för minskade koldioxidutsläpp **för att uppnå målet om en klimatneutral union**. Gränsöverskridande sammanlänkning säkerställer också **en** säkrare, tillförlitligare och effektivare drift av elsystemet, **och bättre resiliens mot kortsiktiga prischocker**.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder, EUT L 328, 21.12.2018, s. 1.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22).

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328, 21.12.2018, s. 210).

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (7) *För att stärka den inre energimarknaden och uppnå målen för klimat- och energiomställningen krävs en betydande uppgradering av unionens elnät för att kunna hantera kraftiga öknningar av kapaciteten för förnybar energi, med väderberoende variation i produktionsmängderna och förändrade elflödesmönster i hela unionen, samt ny efterfrågan på exempelvis elfordon och värmepumpar. Investeringar i elnät, inom och över gränser, är avgörande för en väl fungerande inre marknad för el, inbegripet försörjningstrygghet. Detta är nödvändigt för att integrera förnybar energi och efterfrågan i ett sammanhang där de befinner sig längre ifrån varandra än tidigare och i slutändan för att uppfylla unionens klimat- och energimål. Alla reformer av unionens elmarknad bör därför bidra till ett mer integrerat unionselnät i syfte att säkerställa att varje medlemsstat uppnår en elsammanlänkingsnivå i enlighet med elsammanlänkingsmålet för 2030 på minst 15 % som fastställs i artikel 4 d.1 i förordning (EU) 2018/1999, att sammanlänkingskapaciteten används så mycket som möjligt för gränsöverskridande handel och att unionens infrastruktur för elnät och elkonnektivitet byggs upp eller uppgraderas, såsom unionsprojekten av gemensamt intresse som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2022/869¹⁷. Tillräcklig konnektivitet bör tillhandahållas alla unionens medborgare och företag eftersom detta kan leda till stora möjligheter för dem att delta i unionens energiomställning och digitala omställning. Särskild hänsyn bör tas till de yttersta randområden som avses i artikel 349 i fördraget om unionens funktionssätt (EUF-fördraget), i vilken man erkänner deras särskilda begränsningar och föreskriver ett antagande av specifika åtgärder med beaktande av dem.*

17

- (8) Den nuvarande utformningen av elmarknaden har bidragit till framväxten av nya och innovativa produkter, tjänster och åtgärder på slutkundsmarknaderna för el, genom att stödja energieffektivitet och spridning av förnybar energi och öka valmöjligheterna, för att hjälpa konsumenterna att sänka sina energikostnader även genom småskaliga produktionsanläggningar och framväxande tjänster för att tillhandahålla efterfrågefleksibilitet. Att bygga vidare på och utnyttja potentialen i digitaliseringen av energisystemet, t.ex. ett aktivt deltagande från konsumenternas sida, är en central del av framtida elmarknader och elsystem i unionen. Samtidigt finns det ett behov av att respektera konsumenternas val och att möjliggöra för konsumenterna att dra nytta av flera olika avtalserbjudanden **och att skydda hushållskonsumenterna mot höga priser under en energikris. Med integrering av energisystem avses planering och drift av energisystemet som helhet, med flera energibärare, infrastrukturer och konsumtionssektorer, varvid starkare kopplingar skapas mellan dessa, i samverkan med varandra och med stöd av digitalisering i syfte att tillhandahålla säker, ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig och hållbar energi.**
- (9) I samband med energikrisen har elmarknadens nuvarande utformning ■ avslöjat ett antal ■ brister **och oväntade konsekvenser** kopplade till den påverkan som höga och volatila priser på fossila bränslen har på kortsiktiga elmarknader, som utsätter **hushållskunder** och företag för betydande prisökningar av deras elräkningar.

- (10) En snabbare utbyggnad av förnybar energi och ren flexibel teknik är det mest hållbara och kostnadseffektiva sättet att genom elektrifiering och integrering av energisystem strukturellt minska efterfrågan på fossila bränslen för elproduktion och direkt förbrukning. På grund av låga driftskostnader kan förnybara energikällor ha en positiv inverkan på elpriserna i hela unionen och minska ■ förbrukningen av fossila bränslen.
- (11) Förändringarna av elmarknadens utformning bör säkerställa att fördelarna med den ökade utbyggnaden av förnybar energi och energiomställningen som helhet kommer konsumenterna till godo, inbegripet de mest utsatta, och i slutändan skyddar dem från energikriser och förhindrar att fler hushållskunder hamnar i *en* energifattigdomsfälla. ***Dessa förändringar*** bör mildra den påverkan som de höga priser på fossila bränslen, särskilt gas, har på elpriserna, i syfte att göra det möjligt för hushållskunder och företag att på längre sikt dra nytta av fördelarna med överkomlig och säker energi från hållbara förnybara och koldioxidsnåla källor, ***samt energieffektiva lösningar för att minska de totala energikostnaderna, vilket kan minska behovet av en utbyggnad av kraftnät och produktionskapacitet.***

- (12) Reformen av elmarknadens utformning *syftar till att uppnå ekonomiskt överkomliga och konkurrenskraftiga elpriser för alla konsumenter. Den bör därför* inte bara gynna konsumenterna utan också konkurrenskraften hos unionens industrier genom att underlätta deras möjligheter att göra de investeringar i ren teknik som de behöver för att klara sin omställning till nettonollutsläpp. Energiomställningen i unionen måste stödjas av en stark tillverkningsbas för ren teknik. Dessa reformer kommer att stödja en överkomlig elektrifiering av industrin och unionens ställning som världsledande inom forskning och innovation inom ren energiteknik.

- (13) Nya produktions- och förbrukningsanläggningars anslutning till nätet, särskilt anläggningar för förnybar energi, drabbas ofta av förseningar. En av orsakerna till sådana förseningar är bristen på tillgänglig nätkapacitet på den plats som investeraren valt, vilket medför ett behov av utbyggnad eller förstärkningar av nätet för att kunna ansluta anläggningarna till systemet. Ett nytt krav på att systemansvariga för elsystem, både på överförings- och distributionsnivå, ska offentliggöra och uppdatera information om tillgänglig kapacitet **för nya anslutningar** inom sina verksamhetsområden skulle ge investerare enklare tillgång till information om tillgången till nätkapacitet inom systemet och skulle därmed bidra till att påskynda beslutsfattandet, som i sin tur skulle påskynda den utbyggnad av förnybar energi som krävs. ***Den informationen bör uppdateras regelbundet, minst en gång i kvartalet av de systemansvariga för distributionssystemen. Även om medlemsstaterna bör kunna besluta att inte tillämpa detta krav på elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder eller betjänar små isolerade system, bör de uppmuntra dessa företag att tillhandahålla systemanvändarna denna information en gång om året, och de bör främja samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem i detta syfte. De systemansvariga bör också offentliggöra de kriterier som används för att fastställa den tillgängliga nätkapaciteten, såsom befintlig efterfrågan och produktionskapacitet, de antaganden som gjorts för att bedöma den möjliga ytterligare integreringen av fler systemanvändare, relevant information om möjlig energireducering samt förväntan om kommande relevanta nätverksutvecklingar.***

- (14) För att ta itu med problemet med långa svarstider vid begäran om anslutning till nätet bör systemansvariga för distributionssystem dessutom tillhandahålla tydlig och öppen information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. Systemansvariga för distributionssystem bör ■ tillhandahålla sådan information inom tre månader efter den dag då begäran lämnas in **och uppdatera den regelbundet, minst en gång i kvartalet.**
- (15) ***I områden där elnäten har begränsad eller ingen nätkapacitet bör nätanvändare som begär nätanslutning kunna dra nytta av att ingå ett icke-fast, flexibelt anslutningsavtal. Ett sådant anslutningsavtal skulle exempelvis kunna ta hänsyn till energilagring eller begränsa den tid under vilken ett kraftverk kan tillföra el till nätet eller den kapacitet som kan exporteras, vilket möjliggör en partiell anslutning. De systemansvariga bör erbjuda möjligheten att ingå flexibla anslutningsavtal i sådana områden. Tillsynsmyndigheterna bör utarbeta ramar för systemansvariga för att upprätta sådana flexibla anslutningar och säkerställa att nätförstärkningar som tillhandahåller strukturella lösningar prioriteras, att anslutningsavtalen görs fasta så snart näten är klara, flexibla anslutningar möjliggörs som en permanent lösning för områden där nätförstärkningen inte är effektiv och, i den mån det är möjligt, synliggöra de nätanvändare som begär nätanslutning när det gäller de förväntade begränsningsnivåerna enligt avtalet om flexibel anslutning.***

- (16) Under energikrisen utsattes konsumenterna för extremt instabila grossistpriser på energi och haft begränsade möjligheter att delta på energimarknaden. Många hushållskunder har därför haft det *ekonomiskt* svårt *och inte kunnat betala* sina räkningar. Utsatta kunder och kunder som är påverkade av energifattigdom drabbas hårdast, men *hushållskunder* med medelinkomst har också utsatts för sådana svårigheter. *Höga energipriser kan också ha negativa konsekvenser på konsumenternas hälsa, välbefinnande och allmänna livskvalitet.* Det är därför viktigt att förbättra konsumenternas rättigheter och skydd så att konsumenterna kan dra nytta av energiomställningen, frikoppla sina elkostnader från kortsiktiga prisrörelser på energimarknaderna och ombalansera risken mellan leverantörer och konsumenter.

- (17) Konsumenterna bör ha tillgång till ett brett utbud av erbjudanden så att de kan välja ett avtal som motsvarar deras behov. Leverantörerna har dock minskat sina erbjudanden, avtal med fast pris har blivit ovanliga och urvalet av anbud har blivit begränsat. Konsumenterna bör alltid ha möjlighet att välja ett *avtal om leverans av el* med överkomligt fast pris och fast löptid, och leverantörerna bör inte kunna ensidigt ändra avtalsvillkoren *eller avsluta avtalet* innan ett sådant avtal löper ut. *Dynamiska priser är inte desto mindre fortfarande är mycket viktiga och en ökad användning av förnybara energikällor kan hjälpa konsumenterna att sänka sina energiräkningar. Medlemsstaterna bör kunna undanta leverantörer med mer än 200 000 slutkunder som endast erbjuder avtal med dynamiska priser från skyldigheten att erbjuda avtal med fast pris och fast löptid, förutsatt att detta undantag inte inverkar negativt på konkurrensen och att det fortfarande finns ett tillräckligt urval av avtal med fast löptid och fast pris.*

- (18) Om leverantörerna inte ser till att deras elportfölj är tillräckligt risksäkrad kan förändringar i grossistpriserna på el innebära en finansiell risk för dem och kan leda till konkurser och att kostnaderna vältras över på konsumenterna och andra nätanvändare. Leverantörerna bör därför vara risksäkrade på lämpligt sätt när de erbjuder avtal med fast pris. En lämplig risksäkringsstrategi bör beakta leverantörernas tillgång till sin egen produktion och dess kapitalisering samt dess exponering för förändringar i grossistmarknadspriserna, ***leverantörernas storlek och marknadsstrukturen. Förekomsten av lämpliga risksäkringsstrategier kan säkerställas genom allmänna regler som övervakas utan att det görs någon särskild översyn av enskilda leverantörers positioner eller strategier. Stresstester och rapporteringskrav för leverantörer kan vara verktyg för att bedöma leverantörernas risksäkringsstrategier.***

- (19) Konsumenterna bör kunna välja den leverantör som erbjuder dem det pris och den tjänst som bäst passar deras behov. Framsteg inom teknik för mätning och individuell mätning i kombination med informations- och kommunikationsteknik gör det tekniskt möjligt att ha flera leverantörer för enskilda fastigheter ■ . Kunderna bör kunna välja en separat leverantör, **särskilt** när det gäller el för att driva apparater som värmepumpar eller elfordon som har en särskilt hög förbrukning eller som också har möjlighet att automatiskt ändra sin elförbrukning som svar på prissignaler. **Därför bör kunder tillåtas att ha mer än en mät- och faktureringspunkt täckta av den gemensamma anslutningspunkten för sina fastigheter, varvid olika apparater kan mätas och försörjas separat. Mätpunkterna bör vara tydligt åtskilda från varandra och uppfylla kraven i tillämpliga tekniska regler. Bestämmelserna för fördelningen av de relaterade kostnaderna bör fastställas av medlemsstaterna. I fall där smarta mätarsystem klarar att direkt täcka mer än en mätpunkt kan de användas till att göra det möjligt för kunder att ha mer än ett avtal om leverans av el samtidigt. Leverantörer bör ha balansansvar enbart för de mät- och faktureringspunkter som de levererar till.**

Genom att möjliggöra användning av särskilda mätningslösningar som är kopplade till eller inbyggda i apparater med flexibel, kontrollerbar last kan slutkunderna dessutom delta i andra incitamentsbaserade efterfrågestyrningssystem som tillhandahåller flexibilitetstjänster på elmarknaden och till systemansvariga för överförings- och distributionssystem. På det hela taget bör sådana arrangemang **vara kompatibla med energidelning**, bidra till ökad användning av efterfrågefleksibilitet och konsumentinflytande så att **kunderna** får större kontroll över sin energianvändning och sina energikostnader, samtidigt som elsystemet ges ytterligare flexibilitet för att kunna hantera fluktuationer i tillgången och efterfrågan.

- (20) På grund av den ökande komplexiteten i energierbudanden och olika marknadsföringsmetoder har konsumenterna ofta svårt att fullt ut förstå vad de ansluter sig till. Det råder i synnerhet oklarhet om hur priset fastställs, villkoren för förlängning av avtalet, konsekvenserna av att säga upp ett avtal eller skälen till att leverantören ändrat villkoren. Därför bör leverantörer eller marknadsaktörer som deltar i aggregering ge konsumenterna kortfattad och lättförståelig basinformation om energierbudanden innan avtalet ingås eller förlängs.

- (21) För att säkerställa kontinuitet i försörjningen för konsumenterna, *i synnerhet om leverantören går i konkurs, bör medlemsstaterna ha ett system med sistahandsleverantörer. Det bör vara möjligt att utse en sistahandsleverantör antingen före eller vid den tidpunkt då leverantören går i konkurs. En sådan sistahandsleverantör kan behandlas som tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster. En sistahandsleverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som också utför distributionsfunktioner, förutsatt att den uppfyller kraven på åtskillnad i* ■ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944.¹⁸ Detta innebär dock inte någon skyldighet för medlemsstaterna att leverera till ett visst fast minimipris. *Om en medlemsstat ålägger en sistahandsleverantör att leverera el till en kund som inte får marknadsbaserade erbjudanden är villkoren i artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944 tillämpliga, och denna skyldighet kan omfatta ett reglerat pris endast i den mån kunden har rätt till reglerade priser. Vid bedömningen av huruvida erbjudanden till icke-hushållskunder är marknadsbaserade bör medlemsstaterna ta hänsyn till de enskilda kommersiella och tekniska omständigheterna. Om en medlemsstat, före dagen för detta direktivs ikraftträdande, redan har utsett en sistahandsleverantör genom ett rättvist, öppet och icke-diskriminerande förfarande är det inte nödvändigt att inleda ett nytt förfarande för att utse en sistahandsleverantör.*

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (22) Energidelning kan skapa resiliens mot effekterna av höga och volatila grossistmarknadspriser på konsumenternas energikostnader, ge en bredare grupp konsumenter som annars inte har möjlighet att bli aktiva kunder på grund av ekonomiska eller rumsliga begränsningar, t.ex. utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, och leder till ökad användning av förnybar energi genom att ytterligare privata kapitalinvesteringar mobiliseras och ersättningsvägarna diversifieras. Genom integrering av lämpliga prissignaler och lagringsanläggningar kan eldelning bidra till att lägga grunden till att frigöra mindre konsumenters flexibilitetspotential. **Bestämmelserna om energidelning i detta direktiv kompletterar bestämmelserna om egenförbrukning i artikel 21 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001¹⁹ och artikel 15 i direktiv (EU) 2019/944, särskilt när det gäller kollektiv egenförbrukning.**
- (23) Aktiva kunder som äger, leasar eller hyr en lagrings- eller produktionsanläggning bör ha rätt att dela överskottsproduktion **mot betalning eller kostnadsfritt** och ge andra konsumenter möjlighet att bli aktiva konsumenter eller dela den förnybara energi som produceras eller lagras i gemensamt leasade, hyrda eller ägda anläggningar, **med en kapacitet på upp till 6 MW**, direkt eller genom en tredjepartsfacilitator.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328 , 21.12.2018, s. 82).

När det gäller kunder som deltar i energidelningssystem som är större än medelstora företag bör storleken på den installerade kapaciteten i den produktionsanläggning som är kopplad till energidelningssystemet uppgå till högst 6 MW och energidelningen bör ske inom ett lokalt eller begränsat geografiskt område, enligt medlemsstaternas definition. Betalningar för delning av överskottsproduktion kan antingen regleras direkt mellan aktiva kunder eller automatiseras via en plattform för handel mellan aktörer (peer-to-peer).

Energidelningsarrangemang kan antingen baseras på privata avtal mellan aktiva kunder eller organiseras genom en juridisk person. En rättslig enhet som införlivar kriterierna för en gemenskap för förnybar energi enligt definitionen i (EU) 2018/2001 ■ eller en medborgarenergigemenskap enligt definitionen i artikel 2.11 i direktiv (EU) 2019/944 ■ kan dela el som produceras på anläggningar som de har full äganderätt till med sina medlemmar. Ramen för skydd och egenmakt för energidelning bör särskilt uppmärksamma utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom.

- (24) Energidelning möjliggör kollektiv förbrukning av egenproducerad eller lagrad el som matas in i det **allmänna** nätet av mer än en samverkande aktiv kund.
- Medlemsstaterna bör inrätta lämplig it-infrastruktur för att möjliggöra administrativ matchning inom en viss tidsram av **kundens totala uppmätta** förbrukning med egenproducerad eller lagrad förnybar energi **som dras av från den totala förbrukningen** i syfte att beräkna energikomponenten i energiräkningen **från leverantören och därigenom minska kundens räkning**. Utmatningen från de anläggningarna bör fördelas mellan de aggregerade konsumentbelastningsprofilerna på grundval av statiska, variabla eller dynamiska beräkningsmetoder som kan fastställas på förhand eller överenskommas av de aktiva kunderna. **Aktiva kunder som deltar i energidelning är ekonomiskt ansvariga för de obalanser som de orsakar, utan att det påverkar möjligheten för aktiva kunder att delegera sitt balansansvar till andra marknadsaktörer. Alla rättigheter och skyldigheter för konsumenter som införs genom detta direktiv är tillämpliga på slutkunder som deltar i system för energidelning. Hushållskunder med en installerad kapacitet på upp till 10,8 kW för enskilda hushållskunder och upp till 50 kW för flerfamiljshus bör dock inte vara skyldiga att fullgöra de skyldigheter som gäller för leverantörer. Medlemsstaterna bör kunna justera dessa tröskelvärden för att återspegla nationella omständigheter, upp till 30 kW för enskilda hushållskunder och till mellan 40 kW och 100 kW för flerfamiljshus.**

- (25) ***Insticksklara minisolcellspaneler skulle, tillsammans med andra system och annan teknik, kunna bidra till ökad användning av förnybar energi och ökat medborgardeltagande i energiomställningen. Medlemsstaterna bör kunna främja införandet av dessa system, som minskar de administrativa och tekniska bördorna. Tillsynsmyndigheterna bör få fastställa nätavgifter för inmatning av el från insticksklara minisolcellspaneler eller fastställa metoden för att beräkna dessa tariffer. Beroende på situationen i en medlemsstat kan avgifterna vara mycket låga eller till och med noll, samtidigt som de återspeglar kostnaderna, är transparenta och icke-diskriminerande.***
- (26) Utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom bör skyddas på lämpligt sätt från fränkoppling av el och bör inte heller försättas i en situation som tvingar dem att koppla bort sig. ***Medlemsstaterna bör därför säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom skyddas fullt ut från fränkoppling av el, genom att vidta lämpliga åtgärder, inbegripet förbud mot fränkoppling eller andra likvärdiga åtgärder.*** Leverantörerna och alla berörda nationella myndigheter har fortfarande en viktig roll när det gäller att identifiera lämpliga åtgärder, både på kort och på lång sikt, som bör finnas till hands för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom så att de kan hantera sin energianvändning och sina energikostnader, och leverantörer och relevanta nationella myndigheter bör ha ett nära samarbete med socialförsäkringsmyndigheterna. ***Medlemsstaterna har tillgång till flera olika verktyg och god praxis, vilket omfattar men inte begränsas till förbud mot fränkoppling året runt eller säsongvis, skuldförebyggande åtgärder och hållbara lösningar för att hjälpa kunder i svårigheter att betala sina energifakturor.***

(27) *Konsumenterna har rätt att använda klagomålsförfaranden som hanteras av deras leverantörer samt förfaranden för tvistlösning utanför domstol för att säkerställa att deras rättigheter tillvaratas på ett effektivt sätt och att de inte missgynnas i händelse av tvist med leverantörerna, särskilt när det gäller fakturor eller utestående belopp. Om kunderna använder dessa förfaranden bör leverantörerna inte säga upp avtal på grundval av omständigheter som fortfarande är föremål för en tvist. Leverantörer och kunder bör fortsätta att uppfylla sina avtalsenliga rättigheter och skyldigheter, särskilt när det gäller att leverera el och betala för den elen, och klagomålsförfaranden bör inte missbrukas och göra det möjligt för kunder att underlåta att uppfylla sina avtalsenliga skyldigheter, inbegripet att betala sina fakturor. Medlemsstaterna bör kunna vidta lämpliga åtgärder för att undvika missbruk av dessa klagomåls- eller tvistlösningsförfaranden.*

(28) Offentliga ingripanden i prissättningen av el utgör i princip en marknadssnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden bör därför endast genomföras när så är lämpligt och som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och de bör omfattas av särskilda villkor. Detta direktiv ger möjlighet att ha reglerade priser för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, även under kostnaderna, och, som en övergångsåtgärd, för hushållskunder och mikroföretag, **oavsett om det föreligger en elpriskris eller inte**. I elpriskristider, när grossist- och slutkundspriserna på el ökar avsevärt, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser även till små och medelstora företag. För både hushållskunder och små och medelstora företag bör medlemsstaterna undantagsvis och tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser som understiger kostnaderna, förutsatt att detta inte skapar snedvridning mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna **i samband med en elpriskris**. Det måste dock säkerställas att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En **tillfällig förlängning av en** prisreglering bör därför begränsas till 80 % av medianförbrukningen för hushållskunder och till 70 % av föregående års förbrukning för små och medelstora företag. **Rådet bör på grundval av ett förslag från kommissionen, genom ett genomförandebeslut, tillkännage en regional eller unionsomfattande elpriskris. Bedömningen av huruvida en sådan kris föreligger bör baseras på en jämförelse med priserna under normala marknadsförhållanden och därför inte ta hänsyn till effekterna av tidigare kriser som tillkännagetts i enlighet med detta direktiv.**

Genomförandebeslutet bör också specificera giltighetsperioden för detta fastställande, under vilket den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller, som kan vara upp till ett år. ***Om villkoren för att tillkännage en regional eller unionsomfattande elpriskris fortfarande är uppfyllda bör det vara möjligt för rådet att, på kommissionens förslag, förlänga giltighetstiden för genomförandebeslutet. Genom att rådet tilldelas genomförandebefogenheter tas tillräcklig hänsyn till den politiska karaktären hos beslutet att utlösa de utvidgade möjligheterna till offentliga ingripanden i prissättningen av elförsörjningen, vilket innebär en svår balansgång mellan olika politiska överväganden, samt till de övergripande konsekvenserna av ett sådant genomförandebeslut för medlemsstaterna. När det gäller utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom kan den prisreglering som tillämpas av medlemsstaterna täcka 100 % av priset i enlighet med artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944. Under alla omständigheter bör tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande elpriskris säkerställa lika villkor i alla medlemsstater som berörs av beslutet så att den inre marknaden inte snedvrids i onödan.***

- (29) ***Medlemsstaterna bör kunna tillhandahålla stöd, i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, för industriella konsumenters extra elkostnader i elkristider och exceptionellt kraftiga prisökningar.***

(30) *Eftersom Estland, Lettland och Litauen ännu inte är synkroniserade med unionens elsystem står de inför mycket specifika utmaningar när de organiserar balansmarknader och marknadsbaserad upphandling av stödtjänster. Synkroniseringen är pågående, men en av de avgörande förutsättningarna för stabil synkron systemdrift är att det finns tillräckliga reserver av balanskapacitet för frekvensreglering. Eftersom de baltiska länderna är beroende av det ryska synkronområdet för frekvenshantering har de emellertid ännu inte kunnat utveckla sin egen fungerande balansmarknad. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har avsevärt ökat risken för problem med försörjningstryggheten eftersom länderna saknar egna balansmarknader. Estland, Lettland och Litauen bör därför undantas från kraven i vissa bestämmelser i artiklarna 40.4 och 54.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944²⁰ i den mån det är nödvändigt för att säkerställa systemsäkerheten under en övergångsperiod. Övergångsperioderna för Estland, Lettland och Litauen bör fhasas ut så snart som möjligt efter synkroniseringen och bör utnyttjas för att utveckla lämpliga marknadsinstrument som erbjuder kortsiktiga balansreserver och andra nödvändiga stödtjänster, och bör begränsas till den tid som krävs för den processen.*

²⁰ *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).*

- (31) *Med tanke på att det cypriotiska överföringssystemet inte är anslutet till någon annan medlemsstats system står Cypern inför mycket specifika utmaningar när det organiserar balansmarknader och marknadsbaserad upphandling av stödtjänster. Cypern bör därför undantas från kraven i artiklarna 40.4 och 54.2 i direktiv (EU) 2019/944 i den mån det är nödvändigt för att säkerställa systemsäkerheten under en övergångsperiod, nämligen till dess att det cypriotiska överföringssystemet ansluts till andra medlemsstaters system via sammanlänknings.*
- (32) I detta direktiv fastställs en rättslig grund för behandling av personuppgifter *i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679²¹*. Medlemsstaterna bör säkerställa att alla principer och skyldigheter avseende behandling av personuppgifter som fastställs i *förordning (EU) 2016/679* uppfylls, även när det gäller uppgiftsminimering. Om målet med detta direktiv kan uppnås utan behandling av personuppgifter bör *personuppgiftsansvariga* förlita sig på anonymiserade och aggregerade data.

²¹ *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).*

- (33) *I den mån någon av de åtgärder som anges i detta direktiv utgör statligt stöd, påverkar bestämmelserna om sådana åtgärder inte tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Kommissionen är behörig att bedöma om statligt stöd är förenligt med den inre marknaden.*
- (34) Direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 bör därför ändras i enlighet med detta.
- (35) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att förbättra utformningen av den integrerade elmarknaden, i synnerhet för att förebygga orimligt höga elpriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det målet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändring av direktiv (EU) 2018/2001

I direktiv (EU) 2018/2001 ska artikel 4.3 andra stycket ersättas med följande:

”I det syftet ska stöd, i fråga om system för direkt pristöd, beviljas i form av en marknadspremie som bland annat kan vara rörlig (sliding) eller fast.

Andra stycket ska inte gälla stöd för el från de källor som anges i artikel 19d.4 i förordning (EU) **2019/943**, för vilket artikel 19d.1 i den förordningen är tillämplig.

■

Artikel 2

Ändringar av direktiv (EU) 2019/944 ■

Direktiv (EU) 2019/944 ■ ska ändras på följande sätt:

(1) Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

(a) Punkt 8 ska ersättas med följande:

”8. aktiv kund: en slutkund, eller en grupp av samarbetande slutkunder, som förbrukar eller lagrar el som producerats inom den egna fastigheten vilken är belägen inom ett avgränsat område, eller egenproducerad eller delad el på andra platser ■, eller som säljer egenproducerad el eller deltar i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem, förutsatt att dessa verksamheter inte är deras huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet.” ■.

(b) Följande punkt ska läggas till:

”10a. energidelning: aktiva kunders egenförbrukning av förnybar energi som antingen

- (a) produceras eller lagras för dem gemensamt på annan plats eller på deras egen plats av en anläggning som de äger, leasar, eller hyr helt eller delvis, eller
- (b) där rättigheten till energin har överförts till dem av en annan aktiv kund utan kostnad eller mot ett pris.”.

(c) Följande punkt ska läggas till:

”15a. avtal om leverans av el med fast löptid: avtal om leverans av el mellan en leverantör och en slutkund som garanterar att avtalsvillkoren, inbegripet priset, förblir oförändrade **under avtalets hela löptid**, samtidigt som det inom ett fast pris kan innehålla en flexibel del med exempelvis variationer mellan topplast- och låglastpriser, **och där ändringar av den resulterande fakturan endast kan vara en följd av faktorer som inte fastställs av leverantörerna, såsom skatter och avgifter.**”.

■ (d) Följande punkter ska läggas till:

”24a. sistahandsleverantör: en leverantör som har utsetts att ■ ta över elleveranser till kunder för en leverantör som har upphört med sin verksamhet.”.

24b. energifattigdom: energifattigdom enligt definitionen i artikel 2.52 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791*.

24c. flexibelt anslutningsavtal: en uppsättning överenskomna villkor för anslutning av elkapacitet till nätet, inbegripet villkor för att begränsa och kontrollera inmatning av el till och uttag av el från överföringsnätet eller distributionsnätet.

* **Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).**”.

(e) *Punkt 31 ska ersättas med följande:*

”31. energi från förnybara energikällor eller förnybar energi: energi från förnybara energikällor eller förnybar energi enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001.”.

(2) Artikel 4 ska ersättas med följande:

”Artikel 4

Fritt val av leverantör

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa el från **leverantörer** som de själva valt. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att ha flera elleveransavtal **eller energidelningsavtal** samtidigt och att kunderna för detta ändamål har rätt att ha mer än en mät- och faktureringspunkt täckta av den gemensamma anslutningspunkten för sina fastigheter. **Om det är tekniskt möjligt får smarta mätarsystem som införs i enlighet med artikel 19 användas för att göra det möjligt för kunder att ha flera elleveransavtal eller flera energidelningsavtal samtidigt utan att behöva installera olika mätarsystem.”.**

(3) Följande artikel ska införas:

”Artikel 6a

Flexibla anslutningsavtal

1. ***Tillsynsmyndigheten eller en annan myndighet eller enhet som utsetts av en medlemsstat ska utarbeta en ram för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem för att erbjuda möjlighet att ingå flexibla anslutningsavtal i områden där det finns begränsad eller ingen nätkapacitet för nya anslutningar. Denna ram ska offentliggöras i enlighet med artikel 31.3 och artikel 50.4a första stycket i förordning (EU) 2019/943. Denna ram ska säkerställa att***
 - (a) ***flexibla anslutningar som allmän regel inte fördröjer nätförstärkningar i de identifierade områdena,***
 - (b) ***en övergång från flexibla till fasta anslutningsavtal när nätet väl har utvecklats säkerställs på grundval av fastställda kriterier, och***
 - (c) ***för områden där tillsynsmyndigheten, eller annan behörig myndighet om en medlemsstat föreskrivit detta, anser att nätutveckling inte är den effektivaste lösningen, flexibla anslutningsavtal i förekommande fall möjliggörs som en permanent lösning, inbegripet för energilagring.***

2. *Den ram som avses i punkt 1 får säkerställa att flexibla anslutningsavtal åtminstone anger följande:*

- (a) Den maximala fasta inmatningen och det maximala fasta uttaget av el från och till nätet, samt den ytterligare flexibla inmatnings- och uttagskapacitet som kan kopplas in och differentieras genom tidsblock under året.*
- (b) De nätavgifter som gäller för både den fasta och flexibla inmatnings- och uttagskapaciteten.*
- (c) Den överenskomna löptiden för avtalet om flexibel anslutning och det förväntade datumet för beviljande av anslutning till hela den begärda fasta kapaciteten.*

Systemanvändaren som ansluter genom en flexibel nätanslutning ska vara skyldig att installera ett effektregeringssystem som är certifierat av bemyndigad certifierare.”.

(4) Artikel 11 ska ändras på följande sätt:

(a) Titeln ska ersättas med följande:

”Rätt till *avtal om leverans av el* med fast löptid och avtal med dynamiska elpriser”.

(b) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. ■ Medlemsstaterna ska säkerställa att den nationella rättsliga ramen gör det möjligt för leverantörer att erbjuda ■ avtal *om leverans av el* med fast löptid och avtal med dynamiska elpriser. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder som har en smart mätare installerad kan begära att få ingå ett avtal med dynamiska elpriser och att alla slutkunder kan begära att få ingå ett avtal *om leverans av el* med fast löptid med en löptid på minst ett år, med minst en leverantör och med varje leverantör som har mer än 200 000 slutkunder.

Genom undantag från första stycket får medlemsstaterna undanta en leverantör med mer än 200 000 slutkunder från skyldigheten att erbjuda avtal om leverans av el med fast löptid, om

- (a) denna leverantör endast erbjuder avtal med dynamiska priser,*
- (b) undantaget inte inverkar negativt på konkurrensen, och*
- (c) det fortfarande finns ett tillräckligt urval av avtal om leverans av el med fast löptid för slutkunderna.*

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörerna inte ensidigt ändrar villkoren i avtal om leverans av el med fast löptid och inte säger upp dem innan de löper ut.”

(c) Följande punkter ■ ska införas:

”1a. Innan ett avtal enligt punkt 1 i denna artikel ingås eller förlängs ska slutkunderna tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett tydligt och kortfattat språk. Den sammanfattningen *ska ange de rättigheter som avses i artikel 10.3 och 10.4* och ska minst innehålla

- (a) totalpriset *och kostnadsfördelningen*,
- (b) *en förklaring om huruvida priset är fast, rörligt eller dynamiskt*,
- (c) *leverantörens e-postadress och telefonnumret till dess kundtjänst, och*
- (d) *i förekommande fall, information om engångsbetalningar, säljfrämjande åtgärder, ytterligare tjänster och rabatter.*

Kommissionen ska ge vägledning i detta avseende. ■

1b. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder med avtal om leverans av el med fast löptid inte stängs ute från deltagande, när de så beslutar, i efterfrågeflexibilitet och energidelning och från att aktivt bidra till att tillgodose flexibilitetsbehoven i det nationella elsystemet.”

(d) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. ■ Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får fullständig information från leverantörerna om möjligheterna, kostnaderna och riskerna med *de olika typerna av elavtal* och ska säkerställa att leverantörerna är skyldiga att ge slutkunderna information i enlighet med detta, bland annat om behovet av att ha en lämplig elmätare installerad. Tillsynsmyndigheterna ska

- (a) övervaka marknadsutvecklingen och bedöma de risker som de nya produkterna och tjänsterna kan medföra samt åtgärda missbruk,
- (b) *vidta lämpliga åtgärder när otillåtna uppsägningsavgifter identifieras i enlighet med artikel 12.3.*”.

(5) Följande artikel ska införas:

”Artikel 15a

Rätt till energidelning

1. ***Medlemsstaterna ska säkerställa att*** alla hushåll, små företag och medelstora företag, offentliga organ ***och, om en medlemsstat så beslutar, andra kategorier av slutkunder,*** har rätt att delta i energidelning som aktiva kunder ***på ett icke-diskriminerande sätt, inom samma elområde eller ett mer begränsat geografiskt område, enligt vad som fastställts av medlemsstaten.***

2. ***Medlemsstaterna ska säkerställa att*** aktiva kunder har rätt att dela energi sinsemellan på grundval av privata avtal eller genom en juridisk person.
Deltagande i energidelning ska inte utgöra en del av aktiva kunders primära kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet.
3. Aktiva kunder får ***utse*** en tredje part ***som arrangör av energidelning i syfte att***
 - (a) ***kommunicera om arrangemangen för energidelning med andra relevanta enheter, såsom leverantörer och nätoperatörer, inbegripet om aspekter som rör tillämpliga tariffer, avgifter eller skatter,***
 - (b) ***tillhandahålla stöd vid hantering och balansering av flexibel last bortom mätaren, distribuerade förnybara produktions- och lagringstillgångar som ingår i det relevanta energidelningsarrangemanget,***
 - (c) ***hantera avtal och fakturering av aktiva kunder som deltar i energidelning,***
 - (d) ***installera och driva, inbegripet mäta och underhålla produktions- eller lagringsanläggningen.***

Arrangören av energidelningen eller en annan tredje part får äga eller förvalta en lagringsanläggning eller en anläggning för produktion av förnybar energi på upp till 6 MW utan att betraktas som aktiv kund, utom när en av de aktiva kunderna deltar i energidelningsprojektet. Arrangören av energidelningen ska tillhandahålla icke-diskriminerande tjänster och transparenta priser, tariffer och tjänstevillkor. När det gäller led c i första stycket i denna artikel ska artiklarna 10, 12 och 18 tillämpas.

Medlemsstaterna ska fastställa en ram för tillämpningen av denna punkt.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som deltar i energidelning
 - (a) har rätt att få den delade el *som matas in i nätet avdragen från* sin totala uppmätta förbrukning inom ett tidsintervall som inte är längre än avräkningsperioden för obalanser och utan att det påverkar tillämpliga *icke-diskriminerande* skatter, avgifter och nätavgifter *som reflekterar kostnaderna*,
 - (b) drar nytta av alla konsumenträttigheter och skyldigheter som slutkunder enligt detta direktiv **■**,

- (c) *inte är skyldiga att uppfylla leverantörsskyldigheter om energin delas mellan hushåll med en installerad kapacitet på upp till 10,8 kW för enskilda hushåll och upp till 50 kW för flerfamiljshus,*
- (d) har tillgång till *frivilliga* standardavtal med rättvisa och transparenta villkor för *energidelningsavtal* ■ ;
- (e) om det uppstår konflikter om sådana avtal ska slutkunderna ha tillgång till tvistlösning utanför domstol *med andra deltagare i energidelningsavtal* i enlighet med artikel 26,

- (e)* inte utsätts för orättvis och diskriminerande behandling från marknadsaktörernas eller deras balansansvariga parter sida,
- (f)* informeras om möjligheten till ändringar av elområden i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/943 och om att rätten att dela energi är begränsad **i enlighet med punkt 1,**
- (g)* **anmäler energidelningsarrangemang till berörda systemansvariga och marknadsaktörer, inbegripet relevanta leverantörer, antingen direkt eller genom en arrangör av energidelning.**

Medlemsstaterna får anpassa den maximala installerade kapacitet som avses i första stycket led c i enlighet med följande:

- (a)* **För enskilda hushåll kan den installerade kapaciteten ökas till 30 kW.**
 - (b)* **När det gäller flerfamiljshus kan den installerade kapaciteten ökas till 100 kW eller minskas till som lägst 40 kW. En minskning får endast tillämpas vid vederbörligen motiverade särskilda omständigheter på grund av en minskad genomsnittlig storlek på flerfamiljshus.**
5. **Om andra kategorier av slutkunder som deltar i energidelningssystem är större än medelstora företag ska följande ytterligare villkor gälla:**
- (a)* **Storleken på den installerade kapacitet i produktionsanläggningen som är kopplad till energidelningssystemet ska vara högst 6 MW.**
 - (b)* **Energidelningen ska ske inom ett lokalt eller begränsat geografiskt område, enligt den berörda medlemsstatens definition.**

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda systemansvariga för överföringssystem eller systemansvariga för distributionssystem eller andra utsedda organ
- (a) övervakar, samlar in, validerar och kommunicerar mätaruppgifter om den delade elen med relevanta slutkunder och marknadsaktörer minst en gång i månaden och i enlighet med artikel 23, **och i detta syfte inrättar lämpliga system för it-infrastruktur,**
 - (b) tillhandahåller en relevant kontaktpunkt för att
 - i) registrera arrangemang för energidelning,
 - ii) **tillhandahålla praktisk information för energidelning,**
 - iii) ta emot information om relevanta mätpunkter, förändringar i lokalisering och deltagande, och
 - iv) i tillämpliga fall, validera beräkningsmetoder på ett tydligt, transparent och snabbt sätt.
7. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga och icke-diskriminerande åtgärder för att säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom kan få tillgång till system för energidelning. Dessa åtgärder får omfatta ekonomiskt stöd eller kvoter för produktionstilldelning.

8. *Medlemsstaterna ska säkerställa att energidelningsprojekt som ägs av offentliga myndigheter gör den delade elen tillgänglig för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom. Därvid ska medlemsstaterna göra sitt yttersta för att främja att mängden av denna tillgängliga energi i genomsnitt uppgår till minst 10 % av den energi som delas.*
9. *Medlemsstaterna får främja införande av insticksklara minisolcellspaneler med en kapacitet på upp till 800 W i och på byggnader.*
10. *Kommissionen ska ge vägledning till medlemsstaterna utan att öka den administrativa bördan för att bistå dem med att fastställa en standardiserad metod för delning av energi och säkerställa lika villkor för gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper.*
11. *Denna artikel ska inte påverka kundernas rätt att välja leverantör i enlighet med artikel 4 och tillämpliga nationella regler för godkännande av leverantörer.”.*

(6) Följande artikel ska läggas till:

”Artikel 18a

Hantering av risker för leverantörer

1. **■** Tillsynsmyndigheterna ska , *eller, i de fall en medlemsstat utsett en alternativ oberoende behörig myndighet i detta syfte, en utsedd behörig myndighet, med beaktande av leverantörens storlek och marknadsstrukturen och i förekommande fall genom att utföra stresstester*, säkerställa att leverantörerna
 - (a) har infört och genomför lämpliga risksäkringsstrategier, för att begränsa den risk som förändringar i elförsörjningen i grossistledet innebär för den ekonomiska bärkraften hos deras avtal med kunder, samtidigt som likviditeten och prissignalerna från kortsiktiga marknader upprätthålls,
 - (b) *vidtar alla rimliga åtgärder för att begränsa risken för nätavbrott.*
2. Leverantörernas risksäkringsstrategier kan omfatta användning av energiköpsavtal *eller andra lämpliga instrument, såsom terminskontrakt*. Om det finns tillräckligt utvecklade marknader för energiköpsavtal som möjliggör effektiv konkurrens får medlemsstaterna kräva att en andel av leverantörernas riskexponering för förändringar i grossistpriserna på el täcks med hjälp av energiköpsavtal för el producerad från förnybara energikällor som motsvarar varaktigheten för leverantörernas riskexponering på konsumentsidan, under förutsättning att unionens konkurrenslagstiftning följs.

3. Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa tillgången till risksäkringsprodukter för medborgarenergigemenskaper och gemenskaper för förnybar energi *och att skapa nödvändiga villkor för detta ändamål.*”

(7) I artikel 27 ska punkt 1 ersättas med följande:

- ”1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium säkerställa att alla hushållskunder och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag har rätt till samhällsomfattande tjänster, nämligen rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till konkurrenskraftiga, lätt och tydligt jämförbara, transparenta och icke-diskriminerande priser. För att säkerställa leveranser av samhällsomfattande tjänster ska medlemsstaterna ålägga systemansvariga för distributionssystem att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 59.7. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att stärka hushållskundernas och små och medelstora icke-hushållskunders ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig aggregering mellan företrädare för dessa kundkategorier.”

(7) Följande artikel ska ■ införas:

”Artikel 27a

Sistahandsleverantör

1. **Om** medlemsstaterna **inte redan har infört ett system för** sistahandsleverantörer **ska de införa ett sådant system för att säkerställa kontinuitet i försörjningen** åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses genom ett rättvist ■, transparent och icke-diskriminerande förfarande.
2. Slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska **fortsätta dra nytta av alla** sina rättigheter som kunder **såsom** fastställs i **detta direktiv**.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer utan dröjsmål meddelar villkoren till de överförda kunderna och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för dessa kunder under **den tid som krävs för att hitta en ny leverantör på** minst sex månader.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna informeras och uppmuntras att byta till ett marknadsbaserat erbjudande.
5. Medlemsstaterna får kräva att *en sistahandsleverantör* levererar el till hushållskunder *och små och medelstora företag* som inte får marknadsbaserade erbjudanden. I sådana fall ska reglerna i artikel 5 i denna förordning tillämpas. ”.

(8) Följande artikel ska införas:

”Artikel 28a

Skydd mot frånkoppling ■

1. Medlemsstaterna ska se till att utsatta kunder *och kunder som påverkas av energifattigdom* skyddas *fullt ut* från frånkoppling av el, *genom att vidta lämpliga åtgärder, inbegripet förbud mot frånkoppling eller andra likvärdiga åtgärder*. Detta ska tillhandahållas som en del av begreppet utsatta kunder enligt artikel 28.1 ■ och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som anges i artikel 10.11.

När medlemsstaterna underrättar kommissionen om införlivandet av detta direktiv ska de förklara förhållandet mellan första stycket och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande och de åtgärder som antagits för att genomföra första stycket.

2. *Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer inte säger upp avtal och inte genomför frångoppling på de grunder på vilka de hanterar ett klagomål i enlighet med artikel 10.9 eller som omfattas av en mekanism för tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 26. Ett sådant klagomål eller användningen av en sådan mekanism ska inte påverka parternas avtalsenliga rättigheter och skyldigheter. Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att undvika rättegångsmissbruk.*
3. *Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder så att kunderna ska kunna undvika frångoppling, och åtgärderna kan innefatta följande:*
 - (a) *Främja frivilliga uppförandekoder för leverantörer och kunder för att förebygga och hantera fall av kunder som är sena med betalningar. Dessa arrangemang kan gälla stöd till kunder när det gäller att hantera sin energianvändning och sina energikostnader, inbegripet flaggning av ovanligt höga energitoppar eller användning under vinter- och sommarsäsonger, tillhandahållande av lämpliga flexibla betalningsplaner, skuldrådgivning, självvärderingsavläsning och förbättrad kommunikation med kunder och stödorgan.*
 - (b) *Främja kundernas utbildning och medvetenhet om sina rättigheter och om skuldförvaltning.*

- (c) Ge tillgång till finansiering, kuponger eller subventioner för att stödja betalning av fakturor.*
- (d) Uppmuntra och underlätta tillhandahållande av mätaravläsningar var tredje månad, eller när så är relevant för kortare faktureringsperioder, om ett system med regelbunden självavläsning av slutkunden har införts för att uppfylla skyldigheterna i punkt 2 a och b i bilaga I när det gäller faktureringsfrekvensen och tillhandahållandet av faktureringsinformation.”.*

(9) I artikel 31 ska punkterna 2 och 3 ersättas med följande:

- ”2. Den systemansvarige för distributionssystemet får i alla händelser inte diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, inbegripet gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.
3. **De systemansvariga** för distributionssystemet ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektiv tillgång till och användning av systemet. I synnerhet ska **systemansvariga** för distributionssystem på ett transparent sätt offentliggöra tydlig information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sitt verksamhetsområde, **med hög rumslig detaljnivå, med respekt för allmän säkerhet och datasekretess**, inbegripet **den kapacitet som är föremål för begäran om anslutning och möjligheten till flexibel anslutning** i överbelastade områden. **Denna information ska omfatta kriterier som används för att beräkna den tillgängliga kapaciteten för nya anslutningar. De systemansvariga för distributionssystemen ska uppdatera denna information regelbundet och under alla omständigheter** minst en gång i kvartalet.

Systemansvariga för distributionssystem ska också på ett tydligt och transparent sätt tillhandahålla information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. De ska tillhandahålla sådan information inom tre månader från och med inlämnandet av begäran. ***Om begäran om anslutning varken beviljas eller får permanent avslag ska systemansvariga för distributionssystem uppdatera denna information regelbundet minst en gång i kvartalet.***

- 3a. Systemansvariga för distributionssystem ska ge systemanvändare möjlighet att begära nätanslutning och lämna in relevanta handlingar uteslutande i digital form.***
- 3b. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkt 3 på integrerade elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder eller som betjänar små enskilda system. Medlemsstaterna får besluta att tillämpa ett lägre tröskelvärde än det på 100 000 anslutna kunder.***

Medlemsstaterna ska uppmuntra integrerade elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder att en gång om året förse systemanvändarna med den information som avses i punkt 3 och främja samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem i detta syfte.”.

(10) I artikel 33 ska punkt 1 ersättas med följande:

”1. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU* ska medlemsstaterna tillhandahålla den nödvändiga rättsliga ramen för att underlätta anslutning av offentligt tillgängliga och privata laddningsstationer med smarta laddningsfunktioner och dubbelriktade laddningsfunktioner i enlighet med artikel 20a i direktiv (EU) 2018/2001 till distributionsnäten. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem samarbetar på ett icke-diskriminerande sätt med alla företag som äger, utvecklar, driver eller förvaltar laddningsstationer för elfordon, också i fråga om nätanslutning.

* *Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUT L 307, 28.10.2014, s. 1).*

(11) I artikel 40 ska följande punkt läggas till:

”6a. Kraven i punkterna 5 och 6 i denna artikel ska inte tillämpas på den topplastutjämningsprodukt som upphandlas i enlighet med artikel 7a i förordning (EU) 2019/943.”.

(12) Artikel 59 ska ändras på följande sätt:

(a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Punkt c ska ersättas med följande:

”c) **I** nära samarbete med övriga tillsynsmyndigheter säkerställa att den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med förordning (EU) 2016/1719*, Entso för el och EU DSO-enheten uppfyller sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943, de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 i förordning (EU) 2019/943 och annan relevant unionsrätt, inbegripet avseende gränsöverskridande aspekter, liksom Acers beslut, samt gemensamt fastställa fall där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el och EU DSO-enheten inte har uppfyllt sina respektive skyldigheter. Om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom fyra månader efter det att samråd inletts i syfte att gemensamt fastställa bristande efterlevnad, ska frågan hänskjutas till Acer för beslut i enlighet med artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

* Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (EUT L 259, 27.9.2016, s. 42).”

ii) Led z ska ersättas med följande:

”z) **■** Övervaka undanröjandet av otillbörliga hinder och begränsningar för utvecklingen av förbrukningen av egenproducerad el, **energidelning, gemenskaper för förnybar energi** och medborgarenergigemenskaper, inbegripet **hinder och begränsningar som förhindrar** anslutningen av flexibel distribuerad energiproduktion, inom rimlig tid i enlighet med artikel 58 d.”.

(b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

”4. Tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el eller EU DSO-enheten har sitt säte ska ha befogenhet att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för dessa enheter när de inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943 eller enligt relevanta rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå att en behörig domstol ska påföra sådana sanktioner.”.

(13) I artikel 66 ska följande punkter läggas till:

- ”6. *Genom undantag från artikel 40.4 ska de systemansvariga för överföringssystemen i Estland, Lettland och Litauen kunna förlita sig på balanstjänster som tillhandahålls av inhemska ellagringsleverantörer, företag med anknytning till systemansvariga för överföringssystem och andra anläggningar som ägs av systemansvariga för överföringssystem.*
- Genom undantag från artikel 54.2 får Estland, Lettland och Litauen tillåta sina systemansvariga för överföringssystem och anknutna företag att äga, utveckla, förvalta och driva energilagringssystem utan att följa ett öppet, transparent och icke-diskriminerande anbudsförfarande och får tillåta sådana energilagringssystem att köpa eller sälja el på balansmarknaderna.*
- De undantag som avses i det första och det andra stycket ska gälla i upp till tre år efter det att Estland, Lettland och Litauen har anslutit sig till det kontinentaleuropeiska synkronområdet. Om det är nödvändigt för att upprätthålla försörjningstryggheten får kommissionen bevilja en förlängning av den ursprungliga treårsperioden med högst fem år.*

7. *Genom undantag från artikel 40.4 och artikel 54.2 får Cypern tillåta att dess systemansvariga för överföringssystem äger, utvecklar, förvaltar och driver energilagringsanläggningar utan att följa ett öppet, transparent och icke-diskriminerande anbudsförfarande.*

Det undantag som avses i första stycket ska gälla till dess att överföringssystemet i Cypern är anslutet till andra medlemsstaters överföringssystem via sammanlänkning.”.

(14) Följande artikel ska införas ■ :

”Artikel 66a

Tillgång till ekonomiskt överkomlig energi under en elpriskris

1. *Rådet får genom ett genomförandebeslut om ett kommissionsförslag förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris om följande villkor är uppfyllda:*
- (a) Mycket höga *genomsnittspriser* på grossistmarknaderna för el minst två och en halv gånger det genomsnittliga priset under de föregående fem åren, *och minst 180 EUR/MWh* vilket förväntas fortsätta i minst sex månader. *Beräkningen av genomsnittspriset under de föregående fem åren ska inte ta hänsyn till de perioder då en regional eller unionsomfattande elpriskris tillkännagetts.*

- (b) Kraftiga ökning av detaljistpriserna på el *på i storleksordningen* 70 % som förväntas fortsätta i minst *tre* månader.

2. **■** Det genomförandebeslut som avses i punkt 1 *ska specificera* det genomförandebeslutets giltighetstid, som kan vara upp till ett år. *Denna period får förlängas i enlighet med förfarandet i punkt 8 för på varandra följande perioder på upp till ett år.*
3. *Tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande elpriskris enligt punkt 1 ska säkerställa rättvis konkurrens och handel i alla medlemsstater som berörs av genomförandebeslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.*
4. *Om villkoren i punkt 1 är uppfyllda ska kommissionen lägga fram ett förslag om att tillkänna en regional eller unionsomfattande elpriskris som ska inbegripa den föreslagna giltighetstiden för genomförandebeslutet.*
5. *Rådet får med kvalificerad majoritet ändra ett förslag från kommissionen som lagts fram i enlighet med punkterna 4 och 8.*

6. Om *rådet* har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 får medlemsstaterna under giltighetstiden för det beslutet tillämpa *tillfälliga* riktade offentliga interventioner i prissättningen för elförsörjning till små och medelstora företag. Sådana offentliga interventioner ska
- (a) begränsas till högst 70 % av stödmottagarens förbrukning under samma period föregående år och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,
 - (b) uppfylla villkoren i artikel 5.4 och 5.7,
 - (c) i förekommande fall, uppfylla de villkor som fastställs i punkt 7 i denna artikel,
 - (d) *utformas för att minimera negativ fragmentering av den inre marknaden.*

7. Om *rådet* har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 får medlemsstaterna under beslutets giltighetstid, genom undantag från artikel 5.7 c, vid tillämpning av riktade offentliga ingripanden i prissättningen för elförsörjning i enlighet med artikel 5.6 eller punkt 6 i den här artikeln, undantagsvis och tillfälligt fastställa ett pris för elleveranser som understiger kostnaden, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
- (a) Det pris som fastställts för hushållen gäller endast för högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.
 - (b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.
 - (c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån ***på ett transparent och icke-diskriminerande sätt.***
 - (d) Alla leverantörer har rätt att erbjuda ett pris för leverans av el som ligger under kostnaden på samma grunder.
 - (e) ***De föreslagna åtgärderna snedvrider inte den inre marknaden för el.***

8. *I god tid före utgången av den period eller giltighet som anges i punkt 2 ska kommissionen bedöma om villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda. Om kommissionen anser att villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda ska den lägga fram ett förslag för rådet om förlängning av giltighetstiden för ett genomförandebeslut som antagits i enlighet med punkt 1. Om rådet beslutar att förlänga giltighetstiden ska punkterna 6 och 7 tillämpas under denna förlängda period.*

Kommissionen ska fortlöpande bedöma och övervaka konsekvenserna av de åtgärder som antagits enligt denna artikel och regelbundet offentliggöra resultaten av sådana bedömningar.”.

(15) *I artikel 69 ska punkt 2 ersättas med följande:*

”2. Senast den 31 december 2025 ska kommissionen se över genomförandet av detta direktiv och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet. Om det är lämpligt ska kommissionen lägga fram ett lagstiftningsförslag tillsammans med, eller efter att ha lagt fram, rapporten.

Kommissionens översyn ska framför allt bedöma den tjänstekvalitet som erbjuds slutkunderna och huruvida kunder, särskilt utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, ges ett lämpligt skydd med stöd av detta direktiv.”

Artikel 3

Införlivande

1. *Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast ... [sex månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande].*

Genom undantag från första stycket i denna artikel ska medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.2 och 1.4 senast ... [24 månader efter dagen för detta direktivs ikraftträdande].

De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. *Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.*

Artikel 4

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den **tjugonde** dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

ANNEX: ENTITIES OR PERSONS FROM WHOM THE RAPPORTEUR HAS RECEIVED INPUT

Pursuant to Article 8 of Annex I to the Rules of Procedure, the rapporteur declares that he has received input from the following entities or persons in the preparation of the report, until the adoption thereof in committee:

Entity and/or person
Eurelectric
European Network of Transmission System Operators for Electricity
E.ON SE
PGE Polska Grupa Energetyczna SA
Nordenergi
EDF France
Climate Action Network Europe
European Commission (DG ENER)
Ørsted A/S
Acciona S.A.
Nominated Electricity Market Operator (NEMO) committee - OMIE
E.DSO – European Distribution System Operators
Alcoa
EASE
GEODE
ACER
BEUC
ASEALEN
REScoop.eu
EREF
Instituto de Investigación Tecnológica de Comillas (IIT)
Permanent Representation of Germany
Arcelor Mittal
RWE
EEX
Uniper
Nord Pool AS
European Committee of the Regions
Shell
Vattenfall
EGEC
smartEn Smart Energy Europe
DSO Entity
Asociación de Comercializadores Independientes de Energía (ACIE)
European Economic and Social Committee

Naturgy
ENI
Permanent Representation of Denmark
Eurometaux
Euromines
Fondation Abbé Pierre, Friends of the Earth Europe, FEANTSA, ESF
Institute for European Environmental Policy
ENEL
Solar Power Europe
Red Eléctrica Española
Permanent Representation of Spain
Permanent Representation of Luxembourg
RE-Source Platform
E3G
Wind Europe

The list above is drawn up under the exclusive responsibility of the rapporteur.

30.6.2023

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR EKONOMI OCH VALUTAFRÅGOR

till utskottet för industrifrågor, forskning och energi

över förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/944 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/942 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad.
(COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Föredragande av yttrande: Pedro Silva Pereira

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för ekonomi och valutafrågor uppmanar utskottet för industrifrågor, forskning och energi att som ansvarigt utskott beakta följande:

Ändringsförslag 1

Förslag till förordning

Skäl 3

Kommissionens förslag

(3) Som svar på denna situation innehöll det meddelande om energipriser som kommissionen lade fram i oktober 2021 en verktygslåda med åtgärder som EU och dess medlemsstater kan använda för att hantera de omedelbara effekterna av höga energipriser på hushåll och företag (inbegripet inkomststöd, skattelättnader, gasbesparingar och lagringsåtgärder) och för att stärka resiliensen mot framtida prishöjningar. I sitt meddelande av den 8 mars 2022 REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris¹⁸ presenterade kommissionen en rad ytterligare åtgärder för att stärka

Ändringsförslag

(3) Som svar på denna situation innehöll det meddelande om energipriser som kommissionen lade fram i oktober 2021 en verktygslåda med åtgärder som EU och dess medlemsstater kan använda för att hantera de omedelbara effekterna av höga energipriser på hushåll och företag (inbegripet inkomststöd, skattelättnader, gasbesparingar och lagringsåtgärder) och för att stärka resiliensen mot framtida prishöjningar. I sitt meddelande av den 8 mars 2022 REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris¹⁸ presenterade kommissionen en rad ytterligare åtgärder för att stärka

verktygslådan och reagera på stigande energipriser. Den 23 mars 2022 *inrättade* kommissionen *också* en tillfällig ordning för statligt stöd för att tillåta vissa subventioner som mildrar effekterna av höga energipriser¹⁹.

verktygslådan och reagera på stigande energipriser. Den 23 mars 2022 *antog* kommissionen *den tillfälliga krisramen som inrättade* en tillfällig ordning för statligt stöd för att tillåta vissa subventioner som mildrar effekterna av höga energipriser.¹⁹ *Den 9 mars 2023 ersattes ramen av den tillfälliga kris- och omställningsramen för statligt stöd, som är flexibel och enkel, för att kunna hantera krisen samtidigt som man säkerställer riktat stöd och sammanhållningsmål och bidrar till att uppnå målen i industriplanen för den gröna given.*

¹⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Meddelande från kommissionen – Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina, EUT C 131I, 24.3.2022, s. 1, C/2022/1890.

¹⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris, COM(2022) 108 final.

¹⁹ Meddelande från kommissionen – Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina, EUT C 131I, 24.3.2022, s. 1, C/2022/1890.

Ändringsförslag 2

Förslag till förordning Skäl 3a (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(3a) Den tillfälliga kris- och omställningsramen för statligt stöd är en del av den andra pelaren i industriplanen för den gröna given. Det bör noteras att detta är en tillfällig och målinriktad ram och att det finns kompromisser mellan att påskynda finansieringen av produktionen av ren teknik i Europa och den inre marknadens integritet, eftersom inte alla

medlemsstater har samma finanspolitiska utrymme att leverera de nödvändiga investeringarna. Det behövs därför lämpliga instrument för att tillgodose investeringsbehoven på ett strukturellt plan.

Ändringsförslag 3

Förslag till förordning Skäl 3b (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(3b) Stigande energipriser, som ytterligare förvärras av Rysslands aggression mot Ukraina och överdriven spekulativ praxis från marknadsaktörernas sida, har lett till inflationstryck och ökade ojämlikheter.

Ändringsförslag 4

Förslag till förordning Skäl 11

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(11) Reformen av elmarknadens utformning bör inte bara gynna hushållskonsumenter utan också **konkurrenskraften hos unionens industrier genom att underlätta deras möjligheter** att göra de investeringar i ren teknik som de behöver för att klara sin omställning till nettonollutsläpp. Energiomställningen i unionen måste stödjas av en stark tillverkningsbas för ren teknik. Dessa reformer kommer att stödja en överkomlig elektrifiering av industrin och unionens ställning som världsledande inom forskning och innovation inom ren energiteknik.

(11) Reformen av elmarknadens utformning bör inte bara gynna hushållskonsumenter utan också **göra det möjligt för unionens industrier** att göra de investeringar i ren teknik som de behöver för att klara sin omställning till nettonollutsläpp. Energiomställningen i unionen måste stödjas av en stark tillverkningsbas för ren teknik. Dessa reformer kommer att stödja en överkomlig elektrifiering av industrin och unionens ställning som världsledande inom forskning och innovation inom ren energiteknik.

Ändringsförslag 5

Förslag till förordning Skäl 19

Kommissionens förslag

(19) Konsumenter och leverantörer behöver ändamålsenliga och effektiva terminsmarknader för att täcka sin långsiktiga prisexponering och minska beroendet av kortsiktiga priser. För att säkerställa att energikunder i hela EU kan dra full nytta av fördelarna med integrerade elmarknader och konkurrens i hela unionen bör funktionen hos unionens elterminsmarknad förbättras genom inrättandet av regionala virtuella knutpunkter i syfte att komma till rätta med den nuvarande marknadsfragmenteringen och den låga likviditeten i många elområden. Regionala virtuella knutpunkter bör **omfatta flera elområden och säkerställa en lämplig priskorrelation. Vissa elområden omfattas kanske inte av en virtuell knutpunkt när det gäller att bidra till referenspriset för knutpunkten. Marknadsaktörer från dessa elområden bör dock fortfarande kunna risksäkra sig genom en knutpunkt.**

Ändringsförslag 6

Förslag till förordning Skäl 21

Kommissionens förslag

(21) För att öka marknadsaktörernas möjligheter till risksäkring bör rollen för den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2016/1719 utvidgas. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör erbjuda handel med finansiella långsiktiga överföringsrättigheter mellan de olika elområdena och de regionala virtuella knutpunkterna. De order som lämnas in av

Ändringsförslag

(19) Konsumenter och leverantörer behöver ändamålsenliga och effektiva terminsmarknader för att täcka sin långsiktiga prisexponering och minska beroendet av kortsiktiga priser. För att säkerställa att energikunder i hela EU kan dra full nytta av fördelarna med integrerade elmarknader och konkurrens i hela unionen bör funktionen hos unionens elterminsmarknad förbättras genom inrättandet av regionala virtuella knutpunkter i syfte att komma till rätta med den nuvarande marknadsfragmenteringen och den låga likviditeten i många elområden. **Mervärdet av regionala virtuella knutpunkter bör bedömas av kommissionen och denna bedömning bör läggas fram för medlagstiftarna.**

Ändringsförslag

(21) För att öka marknadsaktörernas möjligheter till risksäkring bör rollen för den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2016/1719 utvidgas. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör erbjuda handel med finansiella långsiktiga överföringsrättigheter mellan de olika elområdena och, **där de är etablerade**, de regionala virtuella knutpunkterna. De order

marknadsaktörer för finansiella överföringsrättigheter *ska* motsvaras av en samtidig tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden. Sådan matchning och tilldelning bör genomföras regelbundet för att säkerställa tillräcklig likviditet och därmed effektiva risksäkringsmöjligheter för marknadsaktörerna. De långsiktiga överföringsrättigheterna bör utfärdas med täta löptider (från en månad till minst tre år framåt) för att anpassas till marknadsaktörernas typiska risksäkringshorisont. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör vara föremål för övervakning och verkställighet för att säkerställa att den utför sina uppgifter korrekt.

som lämnas in av marknadsaktörer för finansiella överföringsrättigheter *bör* motsvaras av en samtidig tilldelning av långsiktig kapacitet mellan elområden. Sådan matchning och tilldelning bör genomföras regelbundet för att säkerställa tillräcklig likviditet och därmed effektiva risksäkringsmöjligheter för marknadsaktörerna. De långsiktiga överföringsrättigheterna bör utfärdas med täta löptider (från en månad till minst tre år framåt) för att anpassas till marknadsaktörernas typiska risksäkringshorisont. Den gemensamma tilldelningsplattformen bör vara föremål för övervakning och verkställighet för att säkerställa att den utför sina uppgifter korrekt.

Ändringsförslag 7

Förslag till förordning Skäl 30

Kommissionens förslag

(30) Om medlemsstaterna beslutar att stödja offentligt finansierade nya investeringar (system med direkt prisstöd) i koldioxidsnål, icke-fossil elproduktion, för att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp, bör dessa system struktureras genom dubbelriktade differenskontrakt som, utöver en intäktsgaranti, inbegriper en övre gräns för marknadsintäkterna från de berörda produktionstillgångarna. Nya investeringar för elproduktion bör omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar, investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att förlänga deras livslängd.

Ändringsförslag

(30) Om medlemsstaterna beslutar att stödja offentligt finansierade nya investeringar (system med direkt prisstöd) i koldioxidsnål, icke-fossil elproduktion, för att uppnå unionens mål för minskade koldioxidutsläpp, bör dessa system struktureras genom dubbelriktade differenskontrakt som, utöver en intäktsgaranti, inbegriper en övre gräns för marknadsintäkterna från de berörda produktionstillgångarna. Nya investeringar för elproduktion bör omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar, investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att förlänga deras livslängd. ***Eftersom dessa stödordningar indirekt ändrar de nuvarande reglerna för statligt stöd (Meddelande från kommissionen – Riktlinjer för statligt stöd till klimat,***

*miljöskydd och energi 2022^{19a},
meddelande från kommissionen –
Tillfällig krisram för statliga stödåtgärder
till stöd för ekonomin efter Rysslands
aggression mot Ukraina 2022/C 131
I/01^{19b}) när det gäller beviljande av
offentligt stöd till vissa former av
elproduktion, bör kommissionen
regelbundet bedöma om de fortfarande är
tillräckliga och inte på ett
oproportionerligt sätt snedvrider eller
fragmenterar den inre marknaden.*

19a https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.080.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2022%3A080%3ATOC

19b [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52022XC0324\(10\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52022XC0324(10))

Ändringsförslag 8

Förslag till förordning Skäl 34

Kommissionens förslag

(34) Tack vare den övre begränsningen av marknadsintäkterna bör system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt utgöra en ytterligare inkomstkälla för medlemsstaterna under perioder med höga energipriser. För att ytterligare mildra de höga elprisernas inverkan på konsumenternas energikostnader bör medlemsstaterna säkerställa att intäkterna från producenter som omfattas av system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt överförs till **alla slutförbrukare** av el, inbegripet hushåll, små och medelstora företag och industrikonsumenter, på grundval av deras förbrukning. Omfördelningen av intäkter bör ske på ett sätt som säkerställer att

Ändringsförslag

(34) Tack vare den övre begränsningen av marknadsintäkterna bör system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt utgöra en ytterligare inkomstkälla för medlemsstaterna under perioder med höga energipriser. För att ytterligare mildra de höga elprisernas inverkan på konsumenternas energikostnader bör medlemsstaterna säkerställa att intäkterna från producenter som omfattas av system med direkt prisstöd i form av dubbelriktade differenskontrakt överförs till **slutförbrukarna** av el, inbegripet hushåll, små och medelstora företag och industrikonsumenter, på grundval av deras förbrukning, **samtidigt som man prioriterar utsatta kunder och de som**

konsumenterna fortfarande i viss utsträckning är exponerade för prissignalen, så att de minskar sin förbrukning när priserna är höga, eller flyttar den till perioder med lägre priser (som vanligtvis är perioder med en högre andel produktion av förnybara energikällor). Medlemsstaterna bör säkerställa att de likvärdiga förutsättningarna och konkurrensen mellan de olika leverantörerna inte påverkas av omfördelningen av intäkter till slutförbrukarna av el.

drabbas av eller riskerar att drabbas av energifattigdom. Omfördelningen av intäkter bör ske på ett sätt som säkerställer att konsumenterna fortfarande i viss utsträckning är exponerade för prissignalen, så att de minskar sin förbrukning när priserna är höga, eller flyttar den till perioder med lägre priser (som vanligtvis är perioder med en högre andel produktion av förnybara energikällor). Medlemsstaterna bör säkerställa att de likvärdiga förutsättningarna och konkurrensen mellan de olika leverantörerna inte påverkas av omfördelningen av intäkter till slutförbrukarna av el.

Ändringsförslag 9

Förslag till förordning Skäl 45

Kommissionens förslag

(45) Om leverantörerna inte ser till att deras elportfölj är tillräckligt risksäkrad kan förändringar i grossistpriserna på el innebära en finansiell risk för dem och leda till konkurser där kostnaderna vältras över på konsumenter och andra nätanvändare. Det bör därför säkerställas att leverantörerna är risksäkrade på lämpligt sätt när de erbjuder avtal med fast pris. En lämplig risksäkringsstrategi bör beakta leverantörernas tillgång till sin egen produktion och dess kapitalisering samt dess exponering för förändringar i grossistmarknadspriserna.

Ändringsförslag

(45) Om leverantörerna inte ser till att deras elportfölj är tillräckligt risksäkrad kan förändringar i grossistpriserna på el innebära en finansiell risk för dem och **potentiellt** leda till konkurser där kostnaderna vältras över på konsumenter och andra nätanvändare. Det bör därför säkerställas att leverantörerna är risksäkrade på lämpligt sätt när de erbjuder avtal med fast pris. En lämplig risksäkringsstrategi bör **vara i linje med relevant unionslagstiftning om finansiella tjänster och** beakta leverantörernas tillgång till sin egen produktion och dess kapitalisering samt dess exponering för förändringar i grossistmarknadspriserna, **leverantörernas storlek och marknadsstrukturen.**

Ändringsförslag 10

Förslag till förordning Skäl 53

Kommissionens förslag

(53) Offentliga interventioner i prissättningen av el utgör i princip en marknadssnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden får därför endast genomföras som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och omfattas av särskilda villkor. Detta direktiv ger möjlighet att ha reglerade priser för energifattiga och utsatta hushåll, även under kostnaderna, och, som en övergångsåtgärd, för hushåll och mikroföretag. I kristider, när grossist- och slutkundspriserna på el ökar avsevärt och har en negativ inverkan på ekonomin i stort, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser även till små och medelstora företag. För både hushåll och små och medelstora företag bör medlemsstaterna tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser som understiger kostnaderna, förutsatt att detta inte skapar snedvridning mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna. Det måste dock säkerställas att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En sådan prisreglering bör därför begränsas till 80 % av medianförbrukningen för hushåll och till 70 % av föregående års förbrukning för små och medelstora företag. Kommissionen bör fastställa när en sådan elpriskris föreligger och följaktligen när denna möjlighet blir tillämplig. Kommissionen bör också specificera giltigheten för detta fastställande, under vilket den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller, som kan vara upp till ett år. I den mån någon av de åtgärder som avses i denna förordning utgör statligt stöd, påverkar bestämmelserna om sådana åtgärder inte tillämpningen av artiklarna

Ändringsförslag

(53) Offentliga interventioner i prissättningen av el utgör i princip en marknadssnedvridande åtgärd, **även om el bör betraktas som en väsentlig tjänst.** Sådana ingripanden får därför endast genomföras som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och omfattas av särskilda villkor. Detta direktiv ger möjlighet att ha reglerade priser för energifattiga och utsatta hushåll, även under kostnaderna, och, som en övergångsåtgärd, för hushåll och mikroföretag. I kristider, när grossist- och slutkundspriserna på el ökar avsevärt och har en negativ inverkan på ekonomin i stort, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser även till små och medelstora företag. För både hushåll och små och medelstora företag bör medlemsstaterna tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser som understiger kostnaderna, förutsatt att detta inte skapar snedvridning **på den inre marknaden eller mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna.** Det måste dock säkerställas att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En sådan prisreglering bör därför begränsas till 80 % av medianförbrukningen för hushåll **och mikroföretag, till minst 90 % för utsatta kunder** och till 70 % av föregående års förbrukning för små och medelstora företag. Kommissionen bör fastställa när en sådan elpriskris föreligger och följaktligen när denna möjlighet blir tillämplig. Kommissionen bör också specificera giltigheten för detta fastställande, under vilket den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller, som kan vara upp till ett år. I den mån

107 och 108 i EUF-fördraget.

någon av de åtgärder som avses i denna förordning utgör statligt stöd, påverkar bestämmelserna om sådana åtgärder inte tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.

Ändringsförslag 11

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 1 – led a

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 1 – led b

Kommissionens förslag

b) fastställa grundläggande principer för välfungerande, integrerade elmarknader som möjliggör icke-diskriminerande marknadstillträde för alla leverantörer av resurser och för elkunder, möjliggör utveckling av terminsmarknader för el så att leverantörer och konsumenter kan säkra eller skydda sig mot risken för framtida volatilitet i elpriserna, ***ger mer inflytande till*** konsumenterna, säkerställer konkurrenskraft på den globala marknaden, ökar flexibiliteten genom lösningar för efterfrågeflexibilitet, energilagring och icke-fossil flexibilitet, säkerställer energieffektivitet, underlättar aggregering av decentraliserad produktion och förbrukning, och möjliggör marknadsintegrering såväl som sektoriell integrering och marknadsbaserad ersättning för el som produceras från förnybara källor.”

Ändringsförslag

b) fastställa grundläggande principer för välfungerande, integrerade elmarknader som möjliggör icke-diskriminerande marknadstillträde för alla leverantörer av resurser och för elkunder, möjliggör utveckling av terminsmarknader för el så att leverantörer och konsumenter kan säkra eller skydda sig mot risken för framtida volatilitet i elpriserna, ***samtidigt som skadliga spekulativa aktiviteter undviks, skyddar konsumenterna, inbegripet utsatta konsumenter,*** säkerställer konkurrenskraft på den globala marknaden, ökar flexibiliteten genom lösningar för efterfrågeflexibilitet, energilagring och icke-fossil flexibilitet, säkerställer energieffektivitet, underlättar aggregering av decentraliserad produktion och förbrukning, och möjliggör marknadsintegrering såväl som sektoriell integrering och marknadsbaserad ersättning för el som produceras från förnybara källor.”

Ändringsförslag 12

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 1 – led b

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 1 – led e

Kommissionens förslag

e) stödja långsiktiga investeringar i produktion av förnybar energi och möjliggöra för konsumenterna att göra sina energikostnader mindre beroende av fluktuationer i kortsiktiga elmarknadspriser, särskilt priserna på fossila bränslen på medellång till lång sikt.”

Ändringsförslag

e) stödja långsiktiga investeringar i produktion av förnybar energi och **flexibilitet för att** möjliggöra för konsumenterna att göra sina energikostnader **överkomliga och** mindre beroende av fluktuationer i kortsiktiga elmarknadspriser, särskilt priserna på fossila bränslen på medellång till lång sikt.”

Ändringsförslag 13

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 6

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 9 – punkt 1 – inledningen

Kommissionens förslag

1. Senast den 1 december 2024 ska **Entso för el**, efter samråd med Esma, lämna in **ett förslag till Acer om inrättande** av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden. I **förslaget** ska **myndigheten**

Ändringsförslag

1. Senast den 1 december 2024 ska **kommissionen**, efter samråd med Esma, **Entso för el och Acer**, lämna in **en bedömning av inverkan av inrättandet** av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden **till parlamentet och rådet. Om så anses lämpligt ska bedömningen i tillämpliga fall åtföljas av ett lagstiftningsförslag och ska bland annat**

Ändringsförslag 14

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 6

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 9 – punkt 1 – led da (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(da) se till att inrättandet av den virtuella knutpunkten ligger i konsumenternas intresse i dessa regioner.

Ändringsförslag 15

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 6

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 9 – punkt 2

Kommissionens förslag

2. Inom sex månader från mottagandet av förslaget om inrättande av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden ska Acer utvärdera det och antingen godkänna eller ändra det. I det senare fallet ska Acer samråda med Entso för el innan Acer antar ändringarna. Det förslag som antas ska offentliggöras på Acers webbplats.

Ändringsförslag

2. Inom sex månader från mottagandet av förslaget om inrättande av regionala virtuella knutpunkter för terminsmarknaden ska Acer utvärdera det och antingen godkänna eller ändra det. I det senare fallet ska Acer, **efter att ha informerats av Esma**, samråda med Entso för el innan Acer antar ändringarna. Det förslag som antas ska offentliggöras på Acers webbplats.

Ändringsförslag 16

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 6

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 9 – punkt 5

Kommissionens förslag

5. Om en tillsynsmyndighet anser att marknadsaktörerna har otillräckliga möjligheter till risksäkring, och efter samråd med relevanta behöriga myndigheter på finansmarknaden ifall terminsmarknaderna gäller finansiella instrument enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU, får den kräva att elbörser eller systemansvariga för överföringssystem genomför ytterligare åtgärder, t.ex. verksamhet som marknadsgarant, för att förbättra terminsmarknadens likviditet. Marknadsoperatörer **ska, med iakttagande av** unionens konkurrensrätt samt direktiv 2014/65 och förordningarna (EU) nr 648/2012 och (EU) nr 600/2014, **kunna utveckla terminsprodukter för risksäkring, även terminsprodukter för**

Ändringsförslag

5. Om en tillsynsmyndighet anser att marknadsaktörerna har otillräckliga möjligheter till risksäkring, och efter samråd med relevanta behöriga myndigheter på finansmarknaden ifall terminsmarknaderna gäller finansiella instrument enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU, får den kräva att elbörser eller systemansvariga för överföringssystem genomför ytterligare åtgärder, t.ex. verksamhet som marknadsgarant, för att förbättra terminsmarknadens likviditet. **Om** marknadsoperatörer **utvecklar terminsprodukter för risksäkring, inbegripet långsiktiga terminsprodukter för risksäkring, ska de göra detta i full överensstämmelse med** unionens konkurrensrätt samt direktiv 2014/65 och

långsiktig risksäkring, för att ge marknadsaktörerna, däribland ägare till elproduktionsanläggningar som använder förnybara energikällor, lämpliga möjligheter att skydda sig mot ekonomiska risker till följd av prisvariationer. Medlemsstaterna får inte kräva att sådan risksäkring begränsas till handel inom en medlemsstat eller ett elområde.”

förordningarna (EU) nr 648/2012 och (EU) nr 600/2014 för att ge marknadsaktörerna, däribland ägare till elproduktionsanläggningar som använder förnybara energikällor, lämpliga möjligheter att skydda sig mot ekonomiska risker till följd av prisvariationer. Medlemsstaterna får inte kräva att sådan risksäkring begränsas till handel inom en medlemsstat eller ett elområde.”

Ändringsförslag 17

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 9

Förordning (EU) nr 2019/942

Artikel 19a – punkt 2

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ***ska*** säkerställa att det finns instrument såsom garantisystem till marknadspriser för att minska de finansiella riskerna i samband med betalningsinställelser från förköparen inom ramen för energiköpsavtal, som är tillgängliga för kunder som möter inträdeshinder på marknaden för energiköpsavtal och inte befinner sig i ekonomiska svårigheter i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. I detta syfte ska medlemsstaterna beakta instrument på unionsnivå. Medlemsstaterna ska fastställa vilka kundkategorier som dessa instrument riktar sig till, med tillämpning av icke-diskriminerande kriterier.

Ändringsförslag

2. Medlemsstaterna ***får*** säkerställa att det finns instrument såsom garantisystem till marknadspriser för att minska de finansiella riskerna i samband med betalningsinställelser från förköparen inom ramen för energiköpsavtal, som är tillgängliga för kunder som möter inträdeshinder på marknaden för energiköpsavtal och inte befinner sig i ekonomiska svårigheter. ***Kommissionen ska undersöka om dessa instrument inte på ett oproportionerligt sätt snedvrider eller fragmenterar den inre marknaden*** i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. I detta syfte ska medlemsstaterna beakta instrument på unionsnivå. Medlemsstaterna ska fastställa vilka kundkategorier som dessa instrument riktar sig till, med tillämpning av icke-diskriminerande kriterier ***för varje kundkategori, med vederbörlig hänsyn till utsatta kunder.***

Ändringsförslag 18

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 9

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 19a – punkt 6a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

6a. De avtalsslutande parterna i varje energiköpsavtal ska rapportera kvantitet, priser och löptid för varje avtal till den nationella tillsynsmyndigheten. Den nationella tillsynsmyndigheten ska offentliggöra ett dagligt genomsnittligt elpris, som ska vara det vägda genomsnittspriset för alla kvantiteter el som handlas i detta elområde för den dagen.

Ändringsförslag 19

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 9

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 19a – punkt 1

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

1. System med direkt prisstöd för nya investeringar för elproduktion från de källor som **förtecknas** i punkt 2 ska utformas som ett dubbelriktat differenskontrakt. Nya investeringar för elproduktion ska omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar samt investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att förlänga deras livslängd.

1. System med direkt prisstöd för nya investeringar för elproduktion från de källor som **avses** i punkt 2 ska utformas som ett dubbelriktat differenskontrakt. **Sådana system ska minst stå i proportion till förordning (EU) 2020/852 och de investeringar som föreskrivs i den integrerade nationella energi- och klimatplanen med avseende på dimensionen "minskade växthusgasutsläpp" som avses i artikel 4 a i förordning (EU) 2018/1999 och eventuella uppdateringar därav.** Nya investeringar för elproduktion ska omfatta investeringar i nya elproduktionsanläggningar, investeringar för att uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar samt investeringar för att utvidga befintliga elproduktionsanläggningar eller för att

förlänga deras livslängd.

Ändringsförslag 20

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 9

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 19b – punkt 3 – led a

Kommissionens förslag

(a) vara utformade så att de intäkter som uppbärs när marknadspriset ligger över lösenpriset fördelas till alla slutförbrukare på grundval av deras andel av förbrukningen (samma kostnad/återbetalning per förbrukad MWh),

Ändringsförslag

(a) vara utformade så att de intäkter som uppbärs när marknadspriset ligger över lösenpriset fördelas till alla slutförbrukare på grundval av deras andel av förbrukningen (samma kostnad/återbetalning per förbrukad MWh), **med prioritet för kompensation till utsatta kunder.**

Ändringsförslag 21

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 9

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 19b – punkt 3 – led ba (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(ba) säkerställa att gemenskapsbaserade/småskaliga projekt har tillgång till differenskontrakt till clearingpriset för det lägsta anbudet,

Ändringsförslag 22

Förslag till förordning

Artikel 1 – led 14

Förordning (EU) nr 2019/943

Artikel 69a – stycke 1

Kommissionens förslag

Ingenting i denna förordning får avvika från bestämmelserna i direktiv

Ändringsförslag

Ingenting i denna förordning får avvika från bestämmelserna i direktiv

2014/65/EU, förordning (EU) nr 648/2012 och förordning (EU) nr 600/2014 när marknadsaktörer eller marknadsoperatörer ägnar sig åt verksamhet som rör finansiella instrument, särskilt enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU.”

2014/65/EU, förordning (EU) nr 648/2012 och förordning (EU) nr 600/2014 när marknadsaktörer eller marknadsoperatörer ägnar sig åt verksamhet som rör finansiella instrument, särskilt enligt definitionen i artikel 4.1.15 i direktiv 2014/65/EU.”

Dubbling av reglerings-, efterlevnads- och rapporteringskrav ska undvikas.

Ändringsförslag 23

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 5

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 28a

Kommissionens förslag

Medlemsstaterna ska ***se till att utsatta kunder skyddas mot frånkoppling av el.*** Detta ska tillhandahållas som en del av begreppet utsatta kunder enligt artikel 28.1 i detta direktiv och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som anges i artikel 10.11.”

Ändringsförslag

Medlemsstaterna ska ***förbjuda frånkoppling av el för hushållskunder som inte kan betala sina energiräkningar, utsatta hushållskunder och hushåll som löper risk att hamna i eller befinner sig i energifattigdom.*** Detta ska tillhandahållas som en del av begreppet utsatta kunder enligt artikel 28.1 i detta direktiv och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som anges i artikel 10.11.”

Ändringsförslag 24

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 6

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 27 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium säkerställa att alla hushållskunder och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag har rätt till samhällsomfattande tjänster, nämligen rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till konkurrenskraftiga, lätt och tydligt jämförbara, transparenta och icke-

Ändringsförslag

1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium säkerställa att alla hushållskunder och ***mikroföretag och***, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag har rätt till samhällsomfattande tjänster, nämligen rätt till elleveranser av en bestämd kvalitet till konkurrenskraftiga, lätt och tydligt jämförbara, transparenta

diskriminerande priser. För att säkerställa leveranser av samhällsomfattande tjänster ska medlemsstaterna ålägga systemansvariga för distributionssystem att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 59.7. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att stärka hushållskundernas och små och medelstora icke-hushållskunders ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig aggregering mellan företrädare för dessa kundkategorier.

och icke-diskriminerande priser. För att säkerställa leveranser av samhällsomfattande tjänster ska medlemsstaterna ålägga systemansvariga för distributionssystem att ansluta kunderna till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställts i enlighet med förfarandet i artikel 59.7. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att stärka hushållskundernas och små och medelstora icke-hushållskunders ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig aggregering mellan företrädare för dessa kundkategorier.

Ändringsförslag 25

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 10

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 66a – punkt 1 – inledningen

Kommissionens förslag

1. Kommissionen får genom beslut förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris om följande villkor är uppfyllda:

Ändringsförslag

1. Kommissionen får, ***tillsammans med alla medlemsstater***, genom beslut förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris, om följande villkor är uppfyllda ***samtidigt och förväntas fortsätta under minst sex månader***:

Ändringsförslag 26

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 10

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 66a – punkt 2a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

2a. Tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande elpriskris ska säkerställa lika villkor i alla medlemsstater som berörs av beslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett oproportionerligt sätt.

Ändringsförslag 27

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 10

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 66a – punkt 3 – led ca (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(ca) ta hänsyn till snedvridande effekter på grossistmarknaden.

Ändringsförslag 28

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 10

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 66a – punkt 3a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

3a. Kommissionen ska utfärda riktlinjer för hur dessa tröskelvärden kan tillämpas i samband med den tillfälliga kris- och omställningsramen, för den tid då både detta direktiv och ramen kommer att vara på plats.

Ändringsförslag 29

Förslag till förordning

Artikel 2 – led 10

Förordning (EU) nr 2019/944

Artikel 66a – punkt 4 – led a

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(a) Det pris som fastställts för hushållen gäller endast för högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.

(a) Det pris som fastställts för hushållen ***och för mikroföretag*** gäller endast för högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan ***och minst 90 % för utsatta kunder.***

ÄRENDETS GÅNG I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Titel	Ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad
Referensnummer	COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD)
Ansvarigt utskott Tillkännagivande i kammaren	ITRE 1.6.2023
Yttrande från Tillkännagivande i kammaren	ECON 1.6.2023
Föredragande av yttrande Utnämning	Pedro Silva Pereira 20.4.2023
Antagande	28.6.2023
Slutomröstning: resultat	+ : 39 – : 8 0 : 4
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Michiel Hoogeveen, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Damien Carême, Niels Fuglsang, Henrike Hahn, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Eugen Jurzyca, Janusz Lewandowski, Chris MacManus, Tonino Picula, Jessica Polfjärd, René Repasi, Eleni Stavrou
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 209.7)	Vladimír Bilčík, Marco Campomenosi, Hannes Heide, Leszek Miller, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Patrizia Toia, Juan Ignacio Zoido Álvarez

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

39	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Vladimír Bilčík, Markus Ferber, Janusz Lewandowski, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Lídia Pereira, Jessica Polfjård, Ralf Seekatz, Eleni Stavrou, Inese Vaidere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Engin Eroglu, Valérie Hayer, Martin Hlaváček, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Eva Maria Poptcheva, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Jonás Fernández, Niels Fuglsang, Hannes Heide, Aurore Lalucq, Leszek Miller, Csaba Molnár, Tonino Picula, René Repasi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Patrizia Toia
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Henrike Hahn, Stasys Jakeliūnas, Kira Marie Peter-Hansen

8	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Dorien Rookmaker, Johan Van Overtveldt
ID	France Jamet
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos
The Left	José Gusmão, Chris MacManus

4	0
ECR	Denis Nesci
ID	Marco Campomenosi, Valentino Grant, Antonio Maria Rinaldi

Teckenförklaring:

- + : Ja-röster
- : Nej-röster
- 0 : Nedlagda röster

8.6.2023

SKRIVELSE FRÅN BUDGETUTSKOTTET

Cristian Buşoi
Ordförande
Utskottet för industrifrågor, forskning och energi
BRYSSEL

Ärende: Yttrande över kommissionens förslag om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 för att förbättra unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi ((2023/0076(COD))) och om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad (2023/0077(COD))

Till ordföranden

Vid sitt sammanträde den 31 januari 2023 beslutade budgetutskottets samordnare, med hänsyn till ovannämnda förfarande, att i enlighet med artikel 56 i arbetsordningen anta ett yttrande i form av en skrivelse som omfattar båda lagstiftningsärendena

Utskottet antog yttrandet vid sitt sammanträde¹ den 8 juni 2023 och gav mig i uppdrag att framföra nedanstående ståndpunkt.

Bakgrund till förslaget relaterad till budgetkonsekvenserna för Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) och Iter

Den 14 mars 2023 lade kommissionen fram förslag om att reformera utformningen av EU:s elmarknad för att snabbare öka andelen förnybar energi och utfasningen av gas, göra konsumenternas utgifter mindre beroende av instabila priser på fossila bränslen, bättre skydda konsumenter mot framtida pristoppar och eventuell otillbörlig marknadspåverkan samt göra EU:s industri ren och mer konkurrenskraftig.

Detta utmynnade i två förslag om ändring av flera befintliga rättsakter:

1. Ändring av Remit-förordningen (unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi) och motsvarande ändring av Acer-förordningen.
2. Ändringar av förordningen och direktivet om utformningen av elmarknaden,

¹ Följande ledamöter var närvarande vid slutomröstningen: Janusz Lewandowski (första vice ordförande), Olivier Chastel (andra vice ordförande), Niclas Herbst (fjärde vice ordförande), José Manuel Fernandes, Adam Jarubas, Siegfried Mureşan, Petri Sarvamaa, Eleni Stavrou, Rainer Wieland (för PPE), Markus Ferber and Asim Ademov (för PPE i enlighet med artikel 209.7), Pascal Durand, Jonás Fernández, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Camilla Lauretí, Nils Ušakovs (för S&D), Inma Rodríguez-Piñero och Massimiliano Smeriglio (för S&D i enlighet med artikel 209.7), Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Fabienne Keller, Moritz Körner (för Renew), Nicolae Ştefănuţă (för Verts/ALE), Zbigniew Kuźmiuk, Bogdan Rzońca (för ECR), Dimitrios Papadimoulis (för the Left) och Andor Deli (för NI)

direktivet om förnybar energi och motsvarande ändring av Acer-förordningen.

Den första samlingen ändringar kommer att ge Acer nya uppgifter, främst tillstånds- och tillsynsbefogenheter när det gäller plattformar för eldata, en centraliserande roll när det gäller misstänkta transaktioner på elmarknaden och utredningar samt utökade verkställighetsbefogenheter enligt Remit-förordningen. Enligt kommissionens bedömning skulle Acer behöva ytterligare 25 heltidsekvivalenter och 4,2 miljoner euro i driftsutgifter under perioden 2025–2027. Två tredjedelar av personalen och driftkostnaderna kommer att finansieras genom utökade avgifter. Detta innebär att 2,9 miljoner euro ska finansieras från EU:s budget under perioden 2025–2027.

Den andra samlingen ändringar kommer att ge Acer nya uppgifter, främst förhandsgodkännande av knutpunkter för handel med terminskontrakt för el och av den metod som ligger till grund för medlemsstaternas rapportering om behovet av flexibilitet på elmarknaden. Enligt kommissionens bedömning skulle Acer behöva ytterligare 4 heltidsekvivalenter för ett belopp på 2,8 miljoner euro under perioden 2024–2027.

Totalt sett skulle ökningen för Acer påverka EU:s budget med 5,7 miljoner euro under perioden 2024–2027. I rättsaktens finansieringsöversikt anges att beloppet kommer att omfördelas från ITERS budgetpost.

Budgetutskottets ståndpunkt

På det hela taget är förslaget budgetkonsekvenser inte betydande och Acerförordningen ändras endast för att utvidga tillämpningsområdet för avgiftsfinansierade verksamheter och lägga till uppgifter i samband med ändringen av direktivet om utformningen av elmarknaden. Kommissionen uppger att den planerade kompensationen från ITERS till Acer inte inverkar negativt på ITERS när det gäller uppnåendet av dess mål inom ramen för den fleråriga budgetramen, och påminner om att det totala beloppet för denna planerade kompensation på 5,7 miljoner euro utgör 0,1 % av hela ITERS budgeten under den fleråriga budgetramen.

Budgetutskottet konstaterar dock att sedan början av denna fleråriga budgetram har kommissionen lagt fram flera lagstiftningsförslag² som innebär att Acer ges nya, ytterligare uppgifter som kräver ytterligare finansiella medel.

2

- Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 – ökning av resurserna till Acer för ytterligare ansvar i samband med tillsynen av tioårsplanen för nätutveckling. Detta kräver ett begränsat antal ytterligare resurser (ytterligare 1 heltidsekvivalent) från FSE:s energiprogram (se finansieringsöversikten för rättsakten i COM(2020) 824)
- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om minskade metanutsläpp inom energisektorn (COM(2021) 805). Detta kräver ett begränsat antal ytterligare resurser (ytterligare 1 tillfälligt anställd från 2023). Budgetökningen är endast kopplad till ökningen av antalet tjänster. Ökningen av

Dessa kombinerade nya uppgifter för Acer innebär en ökning av personalen (från utgångsläget i den fleråriga budgetramen med 77 fast anställda, 36 kontraktsanställda, 4 utstationerade nationella experter till 142 fast anställda, 47 kontraktsanställda, 10 utstationerade nationella experter) och en ökning av beräknade budgetbehov (budgeten beräknas öka till 22,4 miljoner euro 2027 i stället för 16,3 miljoner euro).

Behovet av att använda omfördelningar för att säkerställa de ytterligare operativa och administrativa resurser som krävs får en betydande inverkan på EU:s budget för återstoden av budgetperioden och därefter.

Europaparlamentet har i ett stort antal betänkanden och resolutioner upprepat sin allmänna ståndpunkt att nya uppgifter bör täckas av nya resurser och att praxis med ”kompensation” för förstärkningar genom senareläggning eller minskningar av programanslagen bör förhindras. Med tanke på ackumuleringen av nya initiativ, ytterligare behov och oväntade händelser måste man dock nyktert inse att standardkällorna för sådana nya anslag i EU-budgeten – outnyttjade marginaler under taken i den fleråriga budgetramen och icke-tematiska särskilda instrument – ser ut att vara praktiskt taget eller till och med helt uttömda från och med 2024.

Budgetutskottet är redo att noga följa förslaget under nästa steg i förfarandet, i synnerhet diskussionerna om Acers personalresurser och finansiella resurser och eventuella budgetkonsekvenser.

Med vänlig hälsning

EU:s bidrag föreslås kompenseras genom en lika stor minskning av budgeten för energiprogrammet Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE:s energiprogram).

- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om de inre marknaderna för förnybara gaser och naturgas och för vätgas (COM(2021) 804). Dessa uppgifter kräver en ökning av byråns personalresurser med 15 ytterligare tjänster i tjänsteförteckningen och 6 ytterligare kontraktsanställda fram till 2027. Budgetökningen är endast kopplad till ökningen av antalet anställda. Ökningen av EU:s bidrag kommer att kompenseras genom en lika stor minskning av budgeten för FSE:s energiprogram.
- Kommissionens förslag till rådets förordning om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden (COM(2022) 549 final). I förslaget anges nya uppgifter för Acer när det gäller att fastställa och offentliggöra en daglig prisbedömning av LNG och ett dagligt prisriktvärde för LNG. Acer kommer att behöva följa Iosco-principerna för prisrapporteringsorgan, vilket kräver en erfaren personal. Byrån kommer också att behöva ytterligare resurser för konsultuppgifter, it och verifieringskedjor. Ökningen av anslagen till Acer planeras uppvägas av en kompenserande minskning av de planerade utgifterna inom ramen för FSE:s energiprogram.
- Kommissionens förslag till rådets förordning om inrättande av en marknadskorrigeringsmekanism för att skydda medborgarna och ekonomin mot alltför höga priser (COM(2022) 668 final). Förslaget kommer att kräva ytterligare resurser för Acer. I förslaget fastställs i synnerhet nya uppgifter för Acer för att övervaka gasmarknaderna och bistå kommissionen genom att aktivera (och senare avaktivera) korrigeringsmekanismen för marknaden och genom att övervaka gasflödena inom EU. Ökningen av anslagen till Acer planeras uppvägas av en kompenserande minskning av de planerade utgifterna inom ramen för FSE:s energiprogram.

Johan Van Overtveldt

23.5.2023

SKRIVELSE FRÅN UTSKOTTET FÖR DEN INRE MARKNADEN OCH KONSUMENTSKYDD

Cristian-Silviu Buşoi
Ordförande
Utskottet för industrifrågor, forskning och energi
BRYSSEL

Ärende: Yttrande över ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad (COM(2023)0148 – C9-0049/2023 – 2023/0077(COD))

Inom ramen för det aktuella förfarandet har utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd fått i uppdrag att lägga fram ett yttrande för ert utskott. Vid sitt sammanträde den 28 mars 2023 beslutade samordnarna att skicka yttrandet i form av en skrivelse för att kunna lägga fram yttrandet i tid.

Vid utskottssammanträdet den 23 maj 2023 behandlade utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd ärendet. Vid detta sammanträde³ beslutade utskottet att uppmana utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE) att som ansvarigt utskott infoga följande förslag, prioriteringar och principer i sitt lagstiftningsbetänkande.

Med vänlig hälsning

Anna Cavazzini
Ordförande

³ Följande ledamöter var närvarande vid slutomröstningen: Anna Cavazzini (ordförande), Andrus Ansip (vice ordförande), Krzysztof Hetman (vice ordförande), Maria-Manuel Leitão-Marques (vice ordförande), Alex Agius Saliba, Marc Angel, Anna-Michelle Asimakopoulou, Alessandra Basso, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoş, Deirdre Clune, Dita Charanzová, David Cormand, Christian Doleschal, Carlo Fidanza, Elisabetta Gualmini, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Katrin Langensiepen, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Francisco José Millán Mon, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Antonio Maria Rinaldi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere och Marion Walsmann.

FÖRSLAG

Utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd uppmanar utskottet för industrifrågor, forskning och energi att som ansvarigt utskott beakta följande iakttagelser, prioriteringar och principer i sitt lagstiftningsbetänkande:

- A. För att skydda konsumenterna, däribland små och medelstora företag, från volatila priser och pristoppar ger förslaget rätt till såväl fastprisavtal som avtal med dynamiskt pris, rätt att ha flera avtal samt förbättrad och tydligare avtalsinformation. Det innehåller också åtgärder för att förhindra, och säkerställa att utsatta kunder skyddas mot, avstängning av el.
- B. Dess bestämmelser syftar också till att förbättra investeringsvillkoren för företag och främja investeringar i förnybar energi, särskilt genom att förbättra marknaderna för långfristiga avtal.
- C. Förslaget innehåller bestämmelser om särskilda mekanismer som ska aktiveras under en elpriskris.
 1. Europaparlamentet noterar kommissionens förslag, som är en del av kommissionens paket för att reformera EU:s elmarknad. Det ändrar förordning (EU) 2019/943 (*elförordningen*), direktiv (EU) 2019/944 (*eldirektivet*), direktiv (EU) 2018/2001 (*direktivet om förnybar energi*) och förordning (EU) 2019/942 (*Acer-förordningen*) genom att lägga fram ytterligare åtgärder för att skydda konsumenter och företag, särskilt små och medelstora företag, mot prissvängningar på marknaden, särskilt mot pristoppar, öka möjligheterna att välja avtal och tillgången till förnybar och koldioxidsnål energi, för att energikostnaderna ska bli mer stabila och förutsägbara.
 2. Europaparlamentet begär att följande prioriteringar och principer ska beaktas vid utarbetandet av parlamentets ståndpunkt:
 - I. Inre marknaden: En fullt integrerad elmarknad i EU måste prioritera rättvis och öppen konkurrens vid sidan av väl utvecklade och sammanlänkade elnät mellan medlemsstaterna. Samtidigt bör det säkerställas att den föreslagna användningen av energiköpsavtal och dubbelriktade differenskontrakt för nya investeringar är frivillig och inte hindrar den inre marknadens funktion. Kommissionen bör utarbeta tydliga riktlinjer i detta avseende. De investeringsåtgärder för elproduktion, elinfrastruktur och flexibilitetstjänster som föreslås i detta direktiv bör vara marknadsbaserade för att säkerställa att vi inte avskräcker från privata investeringar.
 - II. Tillgänglighet och överkomliga priser: Att säkerställa utvecklingen av marknaden för energiköpsavtalen tillsammans med överkomliga avgifter på marknaden för att tillhandahålla energi till alla kunder, inbegripet små och medelstora företag, men samtidigt uppmuntra dem att anpassa förbrukningen till prissignaler samt ge incitament för att investera i energibesparingar. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett konkurrenskraftigt erbjudande om fast pris och dynamiskt pris på marknaden. Under elpriskriser måste de mest utsatta hushållskunderna, däribland hushåll som befinner sig i energifattigdom, skyddas på lämpligt sätt, bland annat

genom åtgärder för att skydda dem mot avstängning av el, såsom föreslås i detta förslag, i syfte att säkerställa kontinuerlig tillgång till el till ett överkomligt pris. Det är dock mycket viktigt att uppnå en korrekt balans under hela processen mellan direktstöd och behovet av att främja energieffektivitet, särskilt genom byggnadsrenovering och antagande av hållbara metoder.

- III. Säkerställande av kontinuerlig elförsörjning: I och med den ökande elektrifieringen av nästan alla aspekter av livet blir en tryggad energiförsörjning ännu viktigare för både företag och hushåll. Reformen bör förbättra förutsättningarna för tillräckliga investeringar i alla delar av elsystemet: förnybar och ren produktion, reglerbar produktion, överförings- och distributionsnät samt lagring och efterfrågefleksibilitet. För att ytterligare öka försörjningstryggheten bör kapacitetsmekanismerna erkännas som ett strukturellt inslag på marknaden för att bättre återspegla de berörda medlemsstaternas tillräcklighetsbehov och särskilda omständigheter.
- IV. Öppen information: Alla konsumenter, inbegripet små och medelstora företag, bör ha tillgång till tydlig och lättbegriplig information om energierbudanden och avtalsvillkor i alla skeden av processen, både före och efter avtalets ingående. Detta bör omfatta information om priskomponenter, villkor för förlängning av avtal, konsekvenserna av att säga upp ett avtal och andra relevanta villkor samt informationen i elräkningarna. Informationen bör presenteras på ett sätt som är tydligt, läsbart och lättbegripligt för alla slutkunder och tillgängligt för personer med funktionsnedsättning, bland annat genom standardiserade mallar och riktlinjer. Leverantörerna bör se till att konsumenterna har tillgång till bättre och tydligare information, särskilt när det gäller förhandsinformation, så att konsumenterna kan jämföra erbjudanden.

Samtidigt bör det säkerställas att konsumenterna har tillräckliga valmöjligheter och fritt kan dra nytta av flera olika avtalserbjudanden.

För att främja en fri och konkurrensutsatt marknad bör den nuvarande förordningen säkerställa att den information som tillhandahålls av leverantörer är tydlig och korrekt och att informationskraven uppfylls utan att införa alltför betungande krav som skulle kunna påverka innovationen eller begränsa leverantörernas förmåga att erbjuda konkurrenskraftiga priser och tjänster.

Leverantörer bör inte tillåtas att ensidigt ändra eller säga upp avtal med fast löptid och fast pris eller betalningsvillkor. Konsumentens uttryckliga samtycke bör krävas för förlängning av avtalet på andra villkor än det ursprungliga avtalet.

Även om det redan finns bestämmelser om leverantörernas informationsplikt behövs det förbättringar på grund av den ökande komplexiteten i energierbudanden och olika marknadsföringsmetoder. Den information som konsumenterna har tillgång till bör vara tillräcklig och tydlig utan att vara förvirrande eller vilseledande.

I händelse av förväntade prishöjningar bör leverantörerna i ett tidigt skede ge kunder med rörliga avgifter råd om hur de kan skydda sig mot prisökningar, inbegripet förslag på energibesparingar och alternativa eller månatliga

(förhands-betalningsplaner.

Dessutom bör konsumenterna ha enkel tillgång till tydliga och lättbegripliga jämförelser av elerbjudanden utan att orättvist gynna eller missgynna någon viss leverantör.

- V. Omsorg om utsatta kunder: Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos utsatta hushållskunder, till exempel konsumenter med låg inkomst, med funktionsnedsättning, och konsumenter som behöver el för livsuppehållande apparater, med beaktande av indikatorerna för energifattigdom i kommissionens rekommendation (EU) 2020/1563, genom att förbjuda avstängning under hela året. Avstängning bör förbjudas för alla hushållskunder i kritiska perioder, inklusive veckoslut och helgdagar. Det skulle vara särskilt fördelaktigt att tillåta delbetalningar.

Förutom att förbjuda avstängning och tillåta delbetalningar bör även andra åtgärder vidtas för att stödja utsatta konsumenter, bland annat att erbjuda rådgivning och stöd i fråga om energieffektivitet, samt riktade stödåtgärder för att stimulera energibesparingar, ge tillgång till krisfonder och ta fram riktade uppsökande program. Dessa åtgärder bör utformas för att stödja utsatta konsumenter utan att lägga onödiga bördor på leverantörerna eller begränsa konkurrensen på energimarknaden.

Medlemsstaterna ska utse sistahandsleverantörer, men detta krav bör inte leda till leverans av el till ett fast minimipris.

- VI. Att bygga vidare på och utnyttja potentialen i digitaliseringen av energisystemet: För att stödja ett aktivt deltagande av alla konsumenter bör eltjänster göras lättillgängliga online, även för personer med funktionsnedsättning och äldre. Detta kan uppnås genom funktionella och enkla gränssnitt som är utformade för tillgänglighet. Digitaliseringen av energisystemet bör vara en central del av de framtida elmarknaderna och elsystemen, bland annat genom att öka konsumenternas egenmakt som producenter. Samtidigt är det viktigt att se till att höga säkerhets- och dataskyddsstandarder upprätthålls för att skydda konsumenternas integritet och personuppgifter. Detta bör inte på något sätt hindra elleverantörerna från att ge enkel och snabb tillgång till sina kundtjänster, per telefon eller på annat sätt, för alla konsumenter som inte har tillgång till internet.
- VII. Proportionalitet: Det måste säkerställas att offentliga interventioner som är tillåtna för medlemsstaterna inte leder till snedvridning eller fragmentering av marknaden, utan upprätthåller den inre marknaden och säkerställer en hög konsumentskyddsnivå. Alla sådana tillfälliga åtgärder bör vara exakt riktade, vederbörligen motiverade, evidensbaserade, proportionerliga och upphävas så snart som möjligt.
- VIII. Samordning: Effekterna på den inre marknaden för el av de åtgärder och mekanismer som införs av medlemsstaterna bör systematiskt övervakas av kommissionen, de nationella tillsynsmyndigheterna och Acer och bör inbegripa en bedömning av konsekvenserna för konkurrensen, konsumenternas valmöjligheter och en väl fungerande marknad.

- IX. Öppenhet, kommunikation och dialog: Alla energimarknadsrelaterade åtgärder måste tas fram och genomföras på ett öppet sätt som involverar alla berörda parter (inklusive konsumentorganisationer, företrädare för små och medelstora företag, energileverantörer, tillsynsmyndigheter och andra relevanta aktörer). En kontinuerlig dialog med berörda parter bör säkerställas när så är lämpligt.
- X. Alternativ tvistlösning: Kunderna bör ha tillgång till organ för tvistlösning utanför domstol som är specialiserade på energi och få stöd i tvister som rör deras rättigheter och skyldigheter. Detta bör gälla tvister med leverantörer som rör både inköp och försäljning av el, med el- och medborgarenergigemenskaper och med parter med vilka de har avtal om energidelning.
- XI. Den inre elmarknadens integritet: De åtgärder och mekanismer som medlemsstaterna inför bör ta hänsyn till effekterna på konkurrensen, friheten att tillhandahålla tjänster och den inre elmarknadens funktion i syfte att säkerställa rättvis och öppen konkurrens, lika villkor och respekt för de grundläggande principer som den inre marknaden bygger på.
- XII. Gränsöverskridande tillgång till energi: Energimarknaden bör integreras ytterligare i unionen så att konsumenterna kan ingå energileveransavtal med energileverantörer utanför sin region eller medlemsstat för att främja konkurrens, öka konsumenternas valmöjligheter och pressa ned priserna. Detta bör särskilt främjas i gränsregioner, där energinäten är integrerade. Medlemsstaterna bör säkerställa praktiska åtgärder för leverantörer av gränsöverskridande försäljning, såsom tydliga och transparenta regler för beskattning, minimikrav på tjänster, rationalisering av administrativa förfaranden och fastställande av tydliga regler för konsumentskydd och tvistlösning.

PROCEDURE – COMMITTEE RESPONSIBLE

Title	Amending Directives (EU) 2018/2001 and (EU) 2019/944 to improve the Union's electricity market design			
References	COM(2023)0148 – C9-0038/2024 – 2023/0077B(COD)			
Date submitted to Parliament	14.3.2023			
Committee responsible Date announced in plenary	ITRE 29.2.2024			
Committees asked for opinions Date announced in plenary	BUDG 29.2.2024	ECON 29.2.2024	IMCO 29.2.2024	
Rapporteurs Date appointed	Nicolás González Casares 11.4.2023			
Discussed in committee	24.4.2023	23.5.2023	25.10.2023	28.11.2023
	7.12.2023	15.1.2024		
Date adopted	19.7.2023			
Result of final vote	+: –: 0:	55 15 2		
Date tabled	22.3.2024			

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

55	+
ID	Paolo Borchia, Rosanna Conte, Elena Lizzi, Antonio Maria Rinaldi
NI	Francesca Donato
PPE	Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Sara Skyttedal, Maria Spyraiki, Ivan Štefanec, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner
S&D	Beatrice Covassi, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Romana Jerkovič, César Luena, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Michael Bloss, Damian Boeselager, Ignazio Corrao, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Jordi Solé

15	-
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Johan Nissinen, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Robert Roos, Grzegorz Tobiszowski
ID	Marie Dauchy, Thierry Mariani
NI	Edina Tóth
PPE	François-Xavier Bellamy, Arnaud Danjean
Renew	Christophe Grudler
The Left	Marisa Matias, Marina Mesure

2	0
S&D	Robert Hajšel, Ivo Hristov

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster